Doğan Kardeş

Mayıs 1961 ★ 125 Kuruş

TİK-TAK AMCA

Nerede kaldı bu ziyaretçiler? Bugün hayvanları görmeğe bir kişi bile gelmedi.
Tik - Tak Amca da ortalarda yok!
Bak hele! Bütün ziyaretçiler Tik - Tak Amcanın etrafında!
Oğlum, bak bu meşhur Tik - Tak Amcadır.
Vay Tik - Tak Amca
Hayvanat bahçesine hayvanlardan çok beni görmeğe geliyorlar.
Ya öyle mi? Düş önüme!
Yarın gelip kafesinde görsünler!

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı : 506 · Mayıs 1961

•

Kuruluşu: 23 Nisan 1945
Fiatı: 125 kuruş

•

Aylık çocuk dergisi ✱ Sahibi: Kâzım Taşkent ✱ Yazı işlerini fiilen idare eden: Vedat Nedim Tör ✱ Yazı işleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No 27, Kat 1 ✱ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 Beyoğlu ✱ Yazı işleri için telefon: 44 74 37 · 44 05 39 ✱ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✱ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 Istanbul ✱ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✱ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✱ Yurt dışı iki misli ✱ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✱ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✱ Basıldığı yer: Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasası»na uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDI BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

19 Mayıs

19 Mayıs 1919, Ulusal Kurtuluş Savaşımızın başlama tarihidir. Bu mutlu günde Samsun'a çıkan Büyük Atatürk, bütün ulusu tek bir ülkü etrafında toplıyarak ülkemizi bağımsızlık ve özgürlüğe kavuşturdu. Her yıl Gençlik ve Spor Bayramı olarak kutlanan bu tarihî günde Atamızı her zaman olduğu gibi sayı ile anıyoruz.

■

Hediye paketleri gönderenlere teşekkür.

Verem Savaş Derneğinin Sosyal Yardım Kolu tarafından yoksul kardeşlerimize dağıtılmak üzere açtığımız hediye paketleri kampanyasına katılan okulların ve kardeşlerin adlarını aşağıda yayınlıyoruz.

Okullar :

Galatasaray Lisesi, Galatasaray Lisesi ana kısmı, Dam dö Sion, Ziya Gökalp İlkokulu, Aydın Okulu.

Yardımsever kardeşlerimiz :

Aydın Şenel, Aysan Öncel, Duygu Yalbaşı, Nur Toygam, Kenan Erkatrancı, Merih Taran, Feriha Dirmil, Zerrin Manar, Semra Olbalı, Nil Menemencioğlu, Tamer Levent, Nihal Güneş, Fügen Beken, Nilgün İçve, Leylâ.

Birçok kardeşlerimizi sevindiren bu hayırsever kardeşlere ve okullara candan teşekkür ederiz.

■

GÜLER YÜZLÜ FOTOĞRAFLAR İSTİYORUZ

Bazı kardeşler Hayvan Dostları sahifemizde basılmak üzere fotoğraflarını gönderiyorlar. Biz de her sayımızda bir sahifeyi bu resimlerle dolduruyoruz. Yalnız, bu fotoğraflara bakarsanız, çoğunun küskün, dargın, kızgın, ürkek, asık suratlı olduğunu görürsünüz. Şöyle güler yüzlü, neşeli, ferah, aydınlık bakışlı olanı pek az.

Aman kardeşlerim, daha bu yaşlarda suratınızı asmayınız, daima güler yüzlü, şen olunuz.

■

ADRESLERİ DEĞİŞEN KARDEŞLERİMİZE

Adresleri değişen, ya da abonelerini uzatmak isteyen bazı kardeşlerimiz, bize yazdıkları mektuplarında yeni adresleriyle birlikte eski adreslerini ve abone numaralarını bildirmeyi unutuyorlar. Zarfın üstünde adres yazılı etiketin kenarındaki ilk, yani üstteki numara, abone numarasıdır. Alttaki numara da abonenin hangi sayıda başlayıp hangi sayıda biteceğini gösterir.

Adres değiştirmek isteyen kardeşler bize eski ve yeni adresleriyle birlikte bu numaraları bildirmeli, ayrıca mektuplarına 50 kuruşluk posta pulu eklemelidirler.

ATATÜRK ve DEVRİMLERİMİZ

19 Mayıs - 27 Mayıs

19 Mayıs 1919. sona erdirilmek istenen bağımsızlığımız ve özgürlüğümüz karşısında, buna asla razı olmıyan ulusumuzun girıştiği kurtuluş hareketının başlangıç tarihıdır.

Parçalanmış yurdumuza düşmanlar durmadan saldırmakta... Içımızdekı düşmanlar ise dışımızdakilerden hıç de aşağı değil Halk, büyük çoğunluğu ile bınbır çeşıt karanlığın, gerılığın ılkelliğin zındanında ömrünü çürütmekte ve tüketmekte

İşte, bu şartlar altında, dâvası yurdu kurtarmak olan bir insan. hemen bütün gözlerın karanlık ve umutsuz bir ülke olarak gördüğü Anadolu'ya geçti. O'nun gözleri herkesin aksine bu karanlıkta bir ışık ve bu bezginlikte bir umut kaynağı görüyordu Çok şükür görüşünde aldanmadı, sezişinde yanılmadı

Bu büyük insan yeni Türkiye'yi kurarken her hareketinde yalnızca aklın ve müspet bilimin emırlerine uydu Böylece, bu güçlü kaynaklardan kuvvet alınarak düşman denize dökülebildi

Fakat, ya görünmiyen düşman... Görünenden çok daha tehlikeli, ulusun gövdesini için için kemiren, kanını emen bu sinsi düşmanı nasıl yere sermeli idi?

İşte başımıza geçen bu büyük deha, birbiri ardınca başardığı devrimlerle, bu yedi başlı ejderin başını ezmiye çalıştı.

Bu bakımdan 19 mayıs 1919 yalnız Kurtuluş Savaşımızın değil, devrimlerimizin de bir başlangıcıdır. Çünkü bütün bu zaferleri kazanan Atatürk, Samsun'a yalnız düşmanı yurttan kovmak için değil, aynı zamanda yüzyıllardır bu milletin kanını emen, boynunu büken iç düşmanı kahretmek için de ayak basmıştı.

27 Mayıs 1960

27 Mayıs 1960, Türk ulusunun, başına geçirdiği insanların ihaneti üzerine yapmak zorunda kaldığı ulusal kurtuluş hareketının adıdır

27 Mayıs Devriminin nedenlerini hepimiz bılıyoruz : Başta özgürlük olmak üzere birçok parlak sözlerle ulusu aldatıp başa geçenler, bir süre sonra verdikleri namus sözünü çiğnemekten çekinmediler

Neler yapmadılar... Kendilerinden olmıyanlara düşman gözüyle bakarak ulusu ikiye ayırdılar Bunda o kadar ileri gittiler ki, yerlerinde kalabilmek için taraftarlarından bazılarını silâhlandırarak gerektiği zaman kanlı bir kardeş kavgasına girmeyi bile göze aldılar Biricik meziyetleri Demokrat Partili olmak olan bir yığın dalkavuğu kanunsuz yollardan milyoner yaptılar Kendilerini övmeyen basın mensuplarını susturdular ve pek çoğunu zındanlara attılar. Son olarak da Mecliste bir İnceleme Komisyonu kurdular Bu komisyon, istediği gazeteciyi veya karşı partiden herhangi bir kimseyi sorguya çekmek ve cezalandırmak yetkisini taşıyordu. Böylece Meclisin ve adalet organının üstüne çıkan bu komisyonun kuruluşu, Anayasaya aykırı görüldüğünden gençlik ayaklandı ve başbakanları istifaya davet etti Fakat koltuklarına sımsıkı yapışmış olanlar, özgürlük, adalet ve eşitlik isteyen masum gençlere copla ve kurşunla karşılık verdiler Adı Demokrat olan parti, artık tamamen diktatörlüğe sapmıştı Iyi niyetli bütün uyarmaların hiçbir kıymeti kalmamıştı

Meclis çalışamaz halde, basın gerçeği yazamaz durumda, karşı partiden olanlar binbir korku içinde, devrimlerimiz her gün biraz daha çiğnenmekte, özgürlük isteyen gençlere kurşun sıkılmakta, silâhlandırılmış bir takım zavallılar yine kendi yurttaşlarına hücuma hazırlanmakta...

İşte Atatürk'ün iç ve dış düşmanlardan kurtardığı vatan, başta bulunanların gafleti, küçüklükleri ve düşüklükleri yüzünden yeniden kurtarılmaya muhtaç bir duruma düşmüştü

Atatürk'ün güvendiği ve inandığı gençlik, bu gafillere «artık yeter, çekilin!» diye haykırdı Ardından da cumhuriyeti ve Anayasayı korumakla görevli şanlı Türk Ordusu, 27 Mayıs sabahı ulus iradesini hiçe sayanları şaşmaz Türk adaletine teslim ederek ülkemizin göreylerinde kümelenmiş kara bulutları dağıttı Böylece Türk ordusunu temsil eden bir avuç özgürlük fedaisi, ulus uğrunda en azından canlarını hiçe sayarak ortaya atıldılar Sonunda Türk ordusu, sayısız askeri zaferleri arasına uygar ve ileri bir davranışın eşsiz zaferini de eklemiş oldu

Mustafa BAYDAR

Bilimin ve Tekniğin Büyük Zaferi

Insanoğlu FEZAYA gitti ve döndü

KISA bir süre önce başlıyan feza yarışı 12 nisan 1961 tarihinde büyük bir zaferle sonuçlandı. Tarih boyunca tabiatın gizlerini çözmeğe çalışan insanoğlu, bilim ve teknik yolu ile evrenin şaşmaz kanunlarını bularak fezaya gitti ve sağ salim geri döndü. Bu büyük başarıya ulaşmak şerefi de Rus havacısı Binbaşı Gagarin'e nasip oldu.

Gagarin'i taşıyan Vostok (Doğu) adında ve 4725 kg. ağırlığında feza gemisi, bir roketle fezaya fırlatılmıştır. Feza gemisi dünyanın etrafındaki yörüngesine girerek 89 dakika süren bir devir yaptıktan sonra yeryüzüne yaklaşmış ve pilot Gagarin paraşütle yere inmiştir. Feza gemisi dünyadan en çok 320 km. uzaklaşmıştır. Uçuş sırasında feza adamiyle radyo ve televizyon yoluyla haberleşilmiştir. İnişten sonra Gagarin, nehirleri, denizleri, dağları ve ormanlarıyle dünyamızı uzaktan nasıl gördüğünü anlatmış, «Fezayı çok karanlık, dünyayı ise açık mavi renkte gördüm,» demiştir.

Dün korkulan ve karşısında boyun bükülen tabiatın esrar perdesi, bugün artık bilim ve teknikle donanmış insanoğlu tarafından bir bir yırtılmaya başlanmıştır.

MARŞLARIMIZ

Gençlik Marşı

Büyük Ata'mız, yurdumuzu düşmanlardan ve kötü yönetmecilerden kurtarmak; özgür, bağımsız ve modern bir devlet kurmak amacıyla, 1919 yılı 16 Mayıs cumartesi günü, Bandırma vapuru ile İstanbul'dan Samsun'a gitmek üzere yola çıktı. Dört gün sonra, yani 19 Mayıs salı günü sabahleyin saat dokuzda, Samsun'da Anadolu topraklarına ayak bastı. Dört gün süren bu tarihsel yolculuk sırasında, büyük kurtarıcımız Atatürk, vapurda, karanlık ve çok acı günler yaşıyan güzel yurdumuzun zümrüt gibi yeşil kıyılarını seyrederken, zaman zaman kalın sesiyle :

Dağ başını duman almış, gümüş dere durmaz akar,
Güneş ufuktan şimdi doğar, yürüyelim arkadaşlar.

diye başlıyan «Dağ başını duman almış marşını, içten gelen bir duygu ile söylemiş. Daha sonra Samsun'da, Erzurum, Sivas yollarında, Ata'mızın severek söylediği bu marş, kurtuluşu ve zaferi müjdeliyen sesten bir işaret olmuştur.

Yüce Ata'mızın ölmez ve kahraman ruhunda derin izler bırakan, ezgisinde ve sözlerinde Kurtuluş Savaşından anılar saklı olan bu marş, Cumhuriyetin ilânından 15 yıl sonra, yani 1938 yılında, «GENÇLİK MARŞI» adını aldı. Böylece, en derin ifadesini Türk gençliğinin gür sesinde bulan bu hâtıra marş ile, her yıl 19 Mayıs günü, ölümsüz Ata'mızın büyük ruhuna seslenıyor ve onu gönül borcu ile anıyoruz.

Çocuklar, Ata'mızın çok sevdiği bu marş, bundan 70 yıl kadar önce bestelenmiş bir İSVEÇ şarkısıdır. Yürüyüş marşı hareketinde bestelenmiş olan bu şen karakterli şarkıyı, üç yıl önce, 84 yaşında hayata gözlerini kapayan, değerli öğretmen ve fikir adamlarımızdan Selim Sırrı Tarcan, 1909 yılında İsveç'ten yurdumuza getirdi. Şairlerimizden Ali Ulvi Elöve de bu güzel İsveç ezgisine, kendi duygusunun bir ifadesi olan «Dağ başını duman almış» diye başlıyan sözleri yazdı.

GENÇLİK yahut «Dağ başını duman almış» marşının İsveç'teki adı, «Şakıyan Üç Kız» anlamına gelen «TRE TRALLANDE JATOR (Yentur)» dır. Bu şarkının İsveççe sözlerini, İsveç'in ünlü şairlerinden Gustaf Früding yazdı. İsveçli bestecı FELİX KORLİNG (Felıks Çörlıng) de bu sözleri çocuklar için besteledi. Şakıyan Üç Kız adlı bu şarkı İsveç'de, okul temsillerinde, üç genç kız ve üç üniversiteli öğrencı tarafından yürüyüş marşı hızında söylenılmektedir.

Gençlik Marşı'nın bestecısı Felix Korlıng, İsveç'ın Halmstad şehrindekı kilisede başşarkıcı ıdı. Aynı kilısede org da çalardı. Uzun yıllar okullarda müzik öğretmenliği yapan bu değerlı müzisyen, hayatı boyunca, çocuklar ve halk ıçın sevilen pek çok şarkılar bestelemiştir.

Felix Korlıng 1864 yılında İsveç'te doğdu. Bundan 24 yıl önce, yanı 1937 de 73 yaşında İsveç'te öldü.

Ş. ŞAHİNOĞLU

Kalkınan Afrika devletlerinden biri

KENYA

BİRÇOK siyaset adamları 1960-1970 yılları arasında bütün dünyayı ilgilendiren en önemli olayın Afrika devletlerinin bağımsızlık yolunda yapacakları ilerlemeler olacağını söylüyorlar. Yakın zamanlara kadar Avrupa devletlerinin sömürgesi olan birçok Afrika memleketleri bugün bağımsız birer devlet haline gelmiştir. Diğerleri de bu gayeye ulaşmak için çalışmaktadırlar. Bunlardan biri halen İngiliz himayesi altında bulunan Kenyadır.

Bu memleket adını en yüksek dağından, yani Kenya dağından almıştır. Kenya dağının kuzey yamaçları tam ekvator üzerinde olduğu halde burada buzullar vardır. Kenya'nın yüzölçümü 582.646 km² dir. (Fransa'dan biraz büyük). Kuzeydeki topraklarının büyük bir kısmı çöllerle kaplıdır. Diğer kısımları çok verimlidir. Güneydeki alçak sahil bölgesinden içerilere doğru gidildikçe arazi yükselir, yaylalar, dağlar başlar. 70-80 yıl önce İngilizler ilk defa bu yaylalara yerleşmişlerdir. Kenya'nın batı sınırında Afrika'nın en büyük gölü olan Victoria gölü vardır. Bu gölün yüzeyi deniz seviyesinden 1134 metre yüksektir. Kuzeydeki Rudolf gölünün büyük bir kısmı da Kenya topraklarının içindedir.

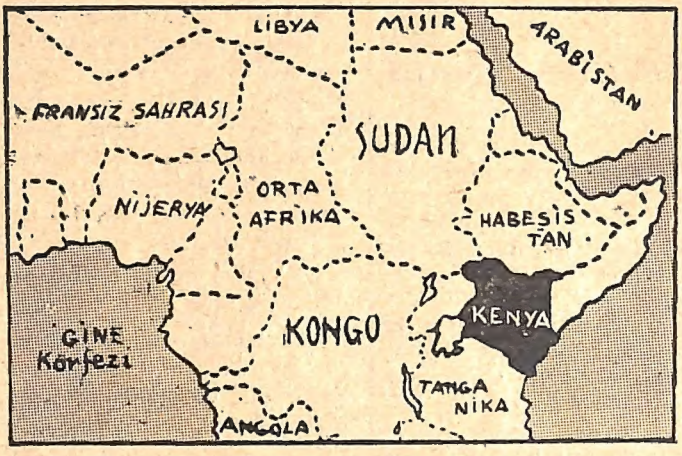

Kenya'da yaşayan halkın çoğunluğu Afrikalıdır. Nüfusu 6.048.000 dir. Bunun içinde ticaretle geçinen 170.000 kadar Asyalı ile bazı Avrupalılar da vardır. Buradaki çiftliklerin hemen hepsine Avrupalılar sahiptir. Zenciler en verimli toprakların Avrupalıların elinde bulunmasını hoş karşılamadıkları için yakın yıllarda pek çok karışıklıklar çıkarmışlardır. Büyük şehirler Avrupalıların oturduğu bölgededir. Nairobi Kenyanın en büyük şehri ve başkentidir.

Yaylalardaki çiftliklerin en önemli ürünü kahve ile «sisal» denilen bir çeşit kenevirdir. Sisal liflerinden ip yapılır. Ovalarda pirinç, hindistan cevizi, mısır, pamuk, manyok (*), şeker kamışı yetişir. Kenya'da hayvancılık da önem kazanmıştır. Geniş ovalarında, ormanlık dağlarında antilop, zebra, zürafa, sırtlan, aslan, ceylân gibi çok çeşitli yabani hayvanlar yaşar. Bir bölgesinde altın bulunmuştur. Diğer önemli toprakaltı zenginlikleri kireçtaşı, mermer, sodyum karbonat ve gümüştür.

Kenya'da şimdiye kadar epeyce demiryolu ve kara yolu yapılmıştır. Büyük şehirleri arasında işleyen uçak seferleri de vardır.

Tarihi :

Afrikanın birçok kısım-

(*) Sıcak ülkelerde yetişen bir ağaç, kök yumrularından bir un çıkarılır.

ları Avrupalılar tarafından keşfedilmemişken bugünkü Kenya sahilindeki Mombasa şehri VIII. yüzyılda müslüman Arapların önemli bir ticaret merkeziydi. 1498 yılında Portekizli kâşif Vasco da Gama buraya uğramıştı. 1505 yılında Portekizliler Kenya topraklarını ele geçirdiler. «Portekiz Doğu Afrikası» adıyla kurulan Portekiz idaresi 300 yıl boyunca denizden Araplarla Türklerin, karadan Afrika yerlilerinin hücumlarına göğüs gerdi. 1698 de Araplar Mombasa şehrini alınca Portekiz egemenliği sarsıldı. Arap-Portekiz mücadelesi uzun yıllar devam etti. 1784 den sonra bütün limanlar Arapların eline geçti. Arap kuvvetleri en çok Zengibar adasında toplanmıştı. Kenya sahillerindeki limanlar buradan idare ediliyordu. İngilizler 1840 yılında Zengibarla ticaret yapmaya başladılar. 1887 de Zengibar sultanı İngilizlere Kenya üzerinde bazı imtiyazlar tanıdı. İngilizler bu tarihten sonra Kenya'dan ayrılmadılar 1895 de İngiliz hükümeti buraya «İngiliz Doğu Afrikası» adını vererek himayesi altına aldı.

1920 yılında idare şeklinde bir değişiklik oldu. İç kısımlar doğrudan doğruya bir sömürge durumuna getirilerek İngiltereye bağlandı. Sahil bölgesi yine İngiliz himayesi altında kaldı.

II. Dünya harbi sırasında İtalyan birlikleri Kenya'yı işgal ettiler. Bir zaman geçince İngiliz kuvvetlerine yenilerek buradan çekilmek zorunda kaldılar. Harpten sonra Avrupalı olmıyan halk da memleketin idaresine karışmak istemeye başladı. 1951 de Mau Mau adındaki gizli bir cemiyet Avrupalılara karşı çok şiddetli hücumlarda bulundu. Bu cemiyet Kenya'nın yerli nüfusunun dörtte birini teşkil eden Kikiyu, Meru ve Embu kabileleri arasında kurulmuştu. Mau Mau'ların isyanı Kenya tarihinde bir dönüm noktası sayılabilir.

Geçen yıl Ocak ve Şubat aylarında Londra'da toplanan bir konferansta İngilizler Kenya sömürgesini kendi kendini idare etme yoluna götüren bazı haklar tanıdılar. Kenya da herhalde diğer bazı Afrika memleketleri gibi yakın bir gelecekte bağımsızlığa kavuşacaktır.

Semra Özin

Kenya'nın Kavirondo kabilesindeki genç adamlar başlarına böyle deriden yapılmış kıvrık süsler takar, kulaklarına resimde görüldüğü gibi tahta çatallar geçirir, ellerine baston yerine bir su kabağı alırlar. Vücutları ve kolları ise boyalıdır.

Ludwig van Beethoven

1770—1827

MÜZİK dünyasının eşsiz sanatçılarından biri olan Ludwig van Beethoven, 16 aralık 1770 de Almanya'nın Bonn şehrinde doğdu. Baba tarafından sanatkâr bir aileden geliyordu. Büyük babası saray bandosunda müzisyendi. Oğlu da onun yolunu tutmuştu. Büyük babayı herkes çok sever, sayardı. Öldüğü zaman Beethoven üç yaşındaydı, ama ömrü boyunca ihtiyar dedesini unutamadı.

Babası sarayın belli başlı tenorlarından biriydi. Fakat nasılsa kendini içkiye kaptırmıştı. Bu alışkanlıktan kendini bir türlü kurtaramamış, üstelik gitgide huysuz, aksi, sert, kısacası fena bir insan haline gelmişti.

Annesi bir aşçının kızıydı. Babasının aksine bütün iyi huylar onda toplanmıştı.

Babası oğlunun da müzisyen olmasını istiyordu. Daha dört yaşındayken ona piyano öğretmeğe başladı. Küçük çocuk, bu öğretmenden hiç memnun değildi. Çünkü elinden sopa düşmüyordu. Gece geç vakitler saraydan dönüp çocuğu yatağından kaldırıyor, sabahlara kadar piyano başında zorla oturtuyordu. Bu sırada annesi odanın bir köşesinde sabırla oturur, öğretmen baba uyuya kalınca yavrusunu kucaklayıp yatağına götürürdü.

Çocukluk yıllarında biraz sıkıntı çekti. Ama dokuz yaşına geldiğinde ustalık bakımından babasını çoktan geçmişti. Artık evlerinde kalan bir tenordan ders alıyordu. On bir yaşına gelince, saray orgcusu ona müzik dersleri vermeğe başladı.

Altı ay sonra büyük sanatçı bir müddet öğretmeninin yerine geçti. Bu sırada sonatlar da bestelemeğe başlamıştı.

On üç yaşına geldiğinde artık provalarda saray orkestrasını idare ediyordu. Bu iş için kendisine para vermiyorlardı, ama müzik eğitimi bakımından kazancı eşsizdi.

Bir süre sonra babasının sesi bozuldu. Aileyi geçindirmek de onun üstüne kaldı. Kiliselerde org çalarak, müzik dersleri vererek evine bakıyordu.

On yedi yaşındayken devrin en hatırı sayılır, asil ailelerinden Breuning'lerle tanıştı. Dostlukları ölünceye kadar sürdü. Onu kendileriyle eşit sayıyorlardı. Unutmamalıdır ki, o zamanın değer yargılarına göre, müzisyenler uşaklarla bir tutulurdu. Beethoven bunu kökünden değiştirdi. Tanıştığı bütün asiller ona hayran kalıyor kendilerinden üstün olduğunu kabul ediyorlardı.

Genç adamın kısa zamanda ulaştığı başarılar Bonn valisinin de gözünden kaçmadı. Sanatını daha da ilerletmesi için Viyana'ya büyük müzik ustası Haydn'ın yanına gönderdi. Bu sırada Haydn'ın pek çok işi vardı. Beethoven'le uğraşacak pek vakti yoktu. Ama çok geçmeden Viyana halkı bu üstün sanatçının kudretine

hayran kaldı.

Yirmi sekiz yaşına geldiği zaman en verimli çağına ulaşmıştı, ama işin kötüsü kulakları yavaş yavaş ağırlaşıyordu. Bir besteci için bu her şeyin sonu demekti, ama Beethoven bundan da yılmadı Cesaret ve sabrı eşsizdi. En olgun eserleri tamamen sağır olduğu devrede yazdıklarıdır Eserleri melodi zenginliği, teknik bakımdan mükemmelliği, heyecan ve özellikle duyguları belirtmekteki kudreti bakımından eşsizdir.

Beethoven'in eserlerini üç kısma ayırmak gelenek haline gelmiştir.

Birinci kısımdaki bestelerinde pek belirli olmamakla beraber kendinden önceki müzisyenlerin etkileri görülür. İlk iki senfonisi, ilk altı yaylı sazlar kuarteti, «Adelaide» adlı şarkısı bunlar arasındadır.

İkinci devrede yaratma kudretinin geliştiği görülür. Üçüncü senfoniden (Eroica) sekizinci senfoniye kadar olan altı senfoni, Coriolan ve Egmont uvertürleri Fidelio adlı opera, birçok keman ve piyano sonatları bu devrin ürünleri arasındadır.

Üçüncü devre hayatının en üzüntülü ve sıkıntılı yıllarına rastlar Son kısmında koro bulunan dokuzuncu senfoni, Atina Harabeleri ve sonatların büyük kısmı bu sırada bestelediği eserlerin en çok tanınanlarıdır.

Hayatının son yıllarında sinirli, biraz da kavgacı bir ruh hali içindeydi Bunun sebebini sağırlığının artmasına bağlıyanlar vardır.

Bir seferinde Viyana'dan dönüşünde zatürreeye yakalandı. İyileştikten sonra da artık yataktan çıkamadı.

26 mart 1827 günü bir ara yattığı yerden hafifçe doğruldu, sıkılı yumruğunu tavana çevirdi Bir süre sonra da ölmez müziğini bizlere bırakıp bu dünyadan göçtü.

Gülen OKTAY

HANGİSİ DOĞRU

1. Zooloji hangi bilim dalına bağlıdır?
   Biyoloji - Jeoloji - Sosyoloji.
2. Yüz ölçümü bakımından yurdumuzun en büyük ili olan Konya, aşağıdaki Avrupa devletlerinin hangisinden daha geniştir.
   Fransa İsviçre - İtalya.
3. Çivi yazısı tarihte hangi millete aittir?
   Etiler - Mısırlılar - Sümerler.
4. Virgin adaları nerededir?
   Atlas Okyanusunda - Karayibler denizinde - Endonezya'da.
5. Osmanlı İmparatorluğunda devlet memurlarının yetiştirildiği okulun adı nedir?
   Enderun - Mahalle mektebi - Medrese.
6. Ege ve Güney Anadolu bölgesinde çok raslanan Bukalemun hangi özelliğiyle diğer hayvanlardan dan ayrılır?
   Uzun ömrüyle - Bulunduğu ortamın rengini almasiyle.
7. Dünyaya en yakın gezegen hangisidir?
   Venüs - Mars Merkür.
8. Yerebatan Sarayı nedir?
   Yıkılmış bir saray - Bir anıt - Su sarnıcı.
9. En çok yağış alan ilimiz hangisidir?
   Adana - Rize - Siir.
10. İskandil âleti ne ölçer?
    Denizlerin derinliğini - Rüzgârın hızını - Hava basıncını.
11. Tersane nedir?
    Tütün fabrikası - Dokuma fabrikası - Gemi tamirhanesi.
12. Yurdumuzda 1856 da yapılan ilk demiryolu hangi şehirleri birbirine bağlar?
    İstanbul - İzmit; Mudanya - Bursa; İzmir - Aydın.
13. Yurdumuzda en çok cıva çıkarılan yer neresidir?
    Soma - Karaburun - Divriği.

(Cevabı sh. 38 de)

Venüse fırlatılan

FEZA GEMİSİ

bize neler öğretecek?

İNSANLIK tarihinde feza yolunda yeni bir adım atıldı. Ruslar, ağırlığı ve hacmi oldukça büyük bir roketi Venüs gezegenine göndermek üzere fezaya fırlattılar. Bu feza gemisi Venüs'e gidinceye kadar 42 milyon km yol alacak. Dünyanın etrafında 480 km. uzaklıkta bir yörünge üzerinde dönmekte bulunan bir sputnik peykinden radyo ile idare edilerek roketin atılması sağlanmıştır. «Uçan lâboratuvar» denilen feza gemisinin Mayıs ayının ikinci yarısına doğru Venüs yakınlarına varacağı umulmaktadır.

Bize en yakın gezegen olduğu halde, üstü bulutlarla kaplı olduğu için Venüs hakkındaki bilgilerimiz çok azdır. Eğer yeni atılan roket hedefine varırsa bilinmeyen birçok gerçekler aydınlanacaktır.

1961 yılının ilk aylarında Venüs, güneş battıktan sonra parlak bir yıldız şeklinde görülmüştür. 5 martta her zamankinden daha parlak bir hale gelmiş, ayın sonuna kadar yine hep güneş battıktan sonra ortaya çıkmıştır. Mayıs ayından itibaren sabah güneş doğmadan önce doğuda görünecektir.

Venüs gezegeni dünyamızdan biraz küçüktür. Güneşe bizden daha yakındır. Bu yüzden güneş etrafında dönüşünü dünyadan daha kısa zamanda tamamlar. (Venüs'ün yılı 224/3/4 gündür.)

Venüs'e teleskopla bakacak olursanız her zaman tam daire şeklinde olmadığını göreceksiniz. Venüs'ün de tıpkı ay gibi devreleri vardır. Dünya ile güneş arasında bir yerde bulununca bize dönük olan yüzü karanlıktır, hiç görünmez. Güneşin öteki tarafına geçince aydınlanan yüzü daire şeklini alır. Yalnız o zaman da dünyadan çok uzaklaştığı için teleskopsuz görünmez. Dünyaya en çok yaklaştığı zaman aramızdaki uzaklık 40 milyon km. dir. Aydan sonra dünyaya en yakın olan gök cismidir. Buna rağmen Venüs'ün yüzeyini inceliyememişlerdir. Çünkü çok bulutlu bir atmosferle kaplıdır.

Astronomi bilginleri yine ellerinden geleni yapmış, özel âletlerle Venüs'ün dış atmosferinin bileşimini incelemişlerdir. Böylece oradaki havanın dünyadakine benzemediği anlaşılmıştır. Venüs'te oksijen ve azot gazları yerine bol miktarda karbon dioksit vardır. Biraz oksijen hattâ su buharının bulunduğu kabul ediliyorsa da dünyadaki canlılardan hiçbirinin Venüs'te soluk alıp yaşayabileceği akla yakın gelmemektedir.

Venüs'teki diğer hava şartları hakkındaki bilgilerimiz tahminlerden öteye geçemiyor Venüs, güneşe bizden daha yakın olduğu için daha sıcak olması gerekir Karbon dioksit gazının bu sıcaklığı arttıracağı da bir gerçektir.

Uzun zamandan beri, bu gezegenin yüzeyi, hiç su bulunmayan bir çöl sanılıyordu. Bu durumda Venüs'te hayat olamazdı. Oysaki atmosferinde su buharının görülmesi, bu teoriyi yıkmıştır. Artık yüzeyinin başta sularla kaplı olduğu düşünülüyor ve bazı ilgi çekici fikirler ileri sürülüyor.

Venüsün safhaları

500 milyon yıl önce dünyada «Kambriyum» denilen jeolojik devir hüküm sürüyordu. O zaman karada hayat yoktu. Yalnız okyanuslarda basit yapılı bazı canlılar yaşamaya başlamıştı. Dünya şimdikinden daha sıcaktı. Atmosferde daha çok karbon dioksit ve daha az serbest oksijen vardı Bu durum az çok Venüs'ün bugünkü hava şartlarına benziyordu.

Dünyada hayat, denizlerde başladı Öyleyse aynı şey niçin Venüs'ün denizlerinde de meydana gelmesin? Venüs'te basit bir hayat başlamış olabilir. Belki de milyonlarca yıl sonra dünyanın bugünkü hayatına benzer bir şekil alacaktır Unutmayalım, bu sadece bir tahmindir. Doğru olup olmadığını Venüs yolunda bulunan feza gemisinin ve bundan sonra gönderilecek diğer roketlerin başarıları aydınlatacaktır

S. Ö.

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Solucan, çürük diş ve sıskalık

Karagözcük — Babacığım, bugün öğretmenimiz gazetelerde çıkan bir haberi bize okudu

Karagöz — Neymiş o haber?

Karagözcük — Bir Amerikalı doktor, okullarımızdaki çocukların sağlık durumlarını araştırmış, çoğunun bağırsaklarında solucan, kurt falan gibi parazitler bulmuş Çoğunun dişleri bozukmuş, çoğu da zayıf ve sıskaymış.

Karagöz — Aaa. Doğrusu buna pek üzüldüm.

Karagözcük — Biz de çok üzüldük babacığım Ama öğretmenimiz, «Üzülmekle iş bitmez, bu durumun sebeplerini bilmeli ve onları ortadan kaldırmaya çalışmalı,» dedi ve bize niçin çoğumuzun bağırsaklarında solucan, kurt gibi hayvancıkların bulunduğunu, dişlerimizin niçin çabuk çürüdüğünü, niçin çoğumuzun sıska olduğunu uzun uzun anlattı.

Karagöz — Sen de bana anlat bakayım.

Karagözcük — Evvelâ babacığım, bağırsaklarımızdaki solucanları, kurtları çokluk biz kendi ellerimizle ağzımıza sokuyormuşuz.

Karagöz — Ya gördün mü bak Tevekkeli ben sana her zaman parmaklarını ağzına sokma demez miyim.

Karagözcük — Hakkın varmış babacığım. Parmakları ağıza götürmek, pulları yapıştırmak için yalamak falan da çok fenaymış Sonra yemişleri, sebzeleri iyice bol suda yıkamadan yemek de zararlıymış. Hele salata, marul, domates, turp gibi sebzelerde bu gibi zararlıların yumurtaları bulunurmuş.

Karagöz — İyi ki söyledin, şimdi de marul zamanı. Aman kuzum onları bol suda yaprak yaprak yıkamadan sakın yemiyelim.

Karagözcük — Sonra dişleri en fena olan milletlerden biri de bizmişiz babacığım.

Karagöz — Orası da öyle. Genç yaşta ihtiyarlar gibi ağzımızda diş kalmıyor Diş ağrılarından canımız çıkıyor. Ağzında takma diş taşıyanlarımız da çok.

Karagözcük — Bunun da sebebi dişleri, küçük yaştan, gece yatmadan önce, diş macunu ile yahut sadece sabunla fırçalamak alışkanlığını edinmemiş olmakmış.

Sıskalık meselesine gelince...

Karagöz — Onun sebepleri malûm... Sabahları kahvaltı etmeden sokağa fırlamak. Öğle, akşam yemeklerinde mırın kırın etmek.

Karagözcük — Çok hakkın var babacığım. Bu iyi beslenmemenin zararları arasında beni en çok düşündüren, çabuk hastalanma bir, bir de bodur kalmak iki.

Karagöz — Yaa... gördün mü bak, eskiler tevekkeli, «sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur» dememişler. Onun için dayaktan başka ne bulursan iştahlı iştahlı yemeni tavsiye ederim oğlum. Can boğazdan gelir. Bu senin kulağına küpe olsun.

Bütün dünyada 7-14 nisan günleri arasında kutlanan «Akıl Sağlığı Haftası»nda bu yıl ana ve çocuk konusu ele alınmıştı.
Memleketimizde bu konu ile ilgili sergiler açıldı, radyo konuşmaları yapıldı, konferanslar, seminerler düzenlendi. İstanbulda açılan sergide ana-babalara kötü çocuk yayınlarının akıl sağlığı için zehir, iyi yayınların da iyi vatandaş ve iyi insanların yetişmesi için en mükemmel vasıta olduklarını anlatan resimli panolar büyük ilgi topladı. İyi çocuk yayınları arasında baş yeri alan Doğan Kardeş dergisi ve kitapları da çok beğenildi.

Bir Peru Hikâyesi

Gümüş Lâma

YAMA» adındaki gümüş renkli lâma bütün kış vâdide onlarla beraber kalmıştı. Kusi on yaşında bir çocuktu. Ailesiyle And dağlarının arasındaki kuytu bir vâdide yaşıyordu.

İlkbahar gelmişti. Bir gün yaylaya çıkacaklar, kışı oradaki üç ağılda geçiren lâmalara bakıp savacaklardı Kusi'nın babasının pek çok lâması vardı. Bütün kış ağıllardaki hayvanları Kusi'nin «Paça» adındaki amcasıyla iki adamına bırakmışlardı Amcası neşeli, şakacı bir gençti. Çocuğu güldürüp eğlendirir, ona güzel masallar, hikâyeler anlatırdı Kusi onu çok severdi.

Kusi'nin babası vâdide her zaman yük hayvanı olarak kullanılmak üzere bir miktar lâma bulundururdu Yaylaya çıkarken Yama ile diğer lâmaların sırtına battaniyeleri, yiyecekleri ve diğer lüzumlu eşyaları yüklediler. Her şey hazır olunca annesi Kusi'nin küçük kardeşini bir beze sarıp sırtına vurdu, bezin uçlarını omuzlarından dolayıp önden bağladı. Hep birden yola düzüldüler. Baba en önden gidiyordu. Onun arkasından gelen anne yürürken aynı zamanda yün örüyordu. Kusi, Yama'nın yanısıra yürüyor, ikide bir küçüklüğünden beri besleyip büyüttüğü bu güzel hayvanı okşuyor, bazen de Paça amcanın yaptığı kavalı çalıyordu. Bir zaman sonra babasının yanına giderek :

— Amcam, benim bir gümüş lâmam olduğunu görünce kimbilir nasıl şaşacak, dedi.

Yama'nın ipek gibi, kıvırcık, bembeyaz tüyleri vardı. Baştan aşağıya beyaz olduğu için diğer lâmalardan çok değerli sayılıyordu. Çünkü lâmalar çoğunlukla kahverengi, siyah veya karışık renklidir Perululular, böyle çok az bulunan beyaz lâmalara «gümüş lâma» derler Kusi'nin babası her zaman :

— Gümüş lâmalar uğurludur. Yama da bize uğur getirecek, derdi.

Kusi dağlara, tepelere tırmanmaya alışıktı En sarp yerlerde bile çoğu zaman rahatça ıslık çalarak yürürdü. Yama ise çok sessiz giderdi. Yalnız yatarken diğer lâmalar gibi mırıltılı bir ses çıkarırdı. Bu mırıltı Kusi'nin çok hoşuna gider, onu rüzgârın dağ tepelerindeki uzun otlara sürtünerek çıkardığı sese benzetirdi

Ağılların birincisine yaklaşan babası :

— Hey, orada kimseler yok mu, diye seslendi.

Bir elini kaldırıp gözlerine siper yaparak uzakları gözden geçirdi. Hiç kimse görünmüyordu. Bu durum epeyce canını sıkmıştı.

— Paça günün bu saatine kadar ağılın kapılarını açmamış, diye söylendi. Dişi lâmaların çoktan çayıra çıkarılmış olmaları gerekirdi. Acaba kardeşimin başına bir şey mi geldi? Paça'nın iki çobanı da ortada yok.

Karısı onu teselli etmeye çalışarak :

— Belki de geri kalan lâmaları bulup getirmeye gitmiştir, dedi. Ağılda sürünün ancak yarısı var Diğerleri otlarken uzaklara gitmiş olamazlar mı?

Baba ağıldaki lâmaları saydıktan sonra dişi lâmaları çayıra çıkardı. Yavruları etrafı çitle çevrili ağılda bıraktı Beraber getirdikleri lâmaların sırtlarındaki yükleri indirdiler. Serbest kalınca onlar da diğerlerinin yanına otlamaya koştular. Yalnız gümüş lâma Yama, Kusi'nin yanında kaldı Babası dedi ki :

— Kusi, sen burada oturup yavru lâmalarla küçük kardeşine göz kulak ol Annen yamaçta otlayan lâmalara bakacak Ben de dolaşıp sürünün geri kalan kısmıyla Paça'yı arayacağım. Yamayı da yanıma alıp şu çanı boynuna asayım. Eğer sürüyü bulursam diğer lâmalar onun peşinden gelsinler.

Kusi babasıyla Yama'nın arkasından uzun uzun baktı. Bir tepenin üstünde gözden

★ En güzel hediye, Doğan Kardeş'in ciltli hediyelik kitaplarıdır. ★

kayboldular. Ondan sonra kardeşini kulübeden çıkarıp gezdirdi. Ara sıra yavru lâmalara bakmayı da hiç ihmal etmiyordu. Kendi sevgili lâmasının yokluğunu unutmak için elinden gelen her şeyi yaptı. İki dost aylardan beri ilk defa ayrılıyorlardı.

Güneş batarken annesi yamaçta otlayan lâmaları önüne katarak ağıla getirdi. Çok geçmeden amcasının çobanlarından biri kendi baktığı lâma sürüsüyle döndü. Kusi merakla sordu :

— Paça amcamı gördün mü?

Adam bütün gün amcasını görmemişti Biraz sonra ikinci çoban da döndü. Sürüsünü ağıla soktuktan sonra ateşin başına oturup Kusi ve annesiyle konuşmaya başladı. Paça amcayı o da görmemişti.

Hava kararırken Kusi'nin babası göründü Yama yanında bir reis edasıyla yürüyordu. Arkasında iki yaşındaki lâmalardan meydana gelmiş büyük bir sürü vardı Adam kucağındaki küçük bir lâma yavrusunu göstererek :

— Bakın Yama ne buldu, dedi. Eğer Yama onu bulmasaydı kimbilir hangi vahşi hayvana yem olacaktı? Annesi ölmüş galiba?...

Kusi lâmasına sarılıp parmaklarını tarak gibi yaparak hayvanın tüylerini düzeltirken :

— Paça amcam nerede, diye sordu.

—Sürüsünün bir kısmını bulduk, ama Paça ile diğerleri nereye gittiler, anlayamadım. Sizin hiç bilmediğiniz çok uzak tepelere kadar gittim Çok, çok aradım.

Adamcağız epeyce üzüntülü görünüyordu Kusi :

— Amcamı Yama'dan başka kimse bulamaz, dedi Yama uğurlu hayvandır. Sabah bir de ben Yama'yı alıp amcamı aramaya gideyim.

— İnşallah sabaha kadar amcan buraya gelir. Sabah olmadan biz bir şey yapamayız.

Hep beraber sıcak yemeklerini yedikten sonra uykuya daldılar. Yama Kusi'nin yanına uzanmıştı. Çocuk sabahleyin gözlerini açtığı zaman güneş dağların arkasından daha yeni doğuyordu. Yama'ya :

— Gel dostum, diye fısıldadı. Gidip amcamı bulalım.

Bir torbanın içine biraz peynir ekmek koyup yanına bir de ip aldı Hiç gürültü yapmadan yola düzüldüler. Dimdik dağ yoluna tırmanırlarken güneş ufukta yükselmiş, iyice parlamaya başlamıştı. Kusi ara sıra «Paça amca,» diye bağırıyor, sesi dağlarda yankılanıyor, fakat hiçbir cevap alamıyordu. Dağların tepeleri vâdiler kadar bereketli değildi. Buralarda yeşil ağaçlar, otlaklar yoktu. Yalnız yer yer cılız otlar göze çarpıyordu.

Vakit öğleyi geçmişti. Hava çok sıcaktı. Çocuğun yorgunluktan bir adım daha atacak gücü kalmamıştı. Biraz oturup dinlense ne iyi olacaktı. Oysa ki amcasını bir an önce bulmalıydı. Çarıklarını çıkarıp içlerine kaçan tozu toprağı silkeledi. Biraz peynir ekmek yedi. Yama'ya :

— Amcam ne kadar iyi bir insandır bilemezsin, diyordu. Ne olur Yamacığım, onu bulmama yardım et.

Bayır aşağı inerlerken Yama çok hızlı gidiyor, Kusi ona yetişmekte güçlük çekiyordu. Yemyeşil bir çayıra geldiler. Lâma berrak bir gölcükten su içti. Her yerde çiçekler açmıştı. Uzakta otlayan birkaç lâma vardı. Gölün karşı tarafında yerde yatan adam Paça amcaya ne kadar benziyordu. Evet, Kusi yanılmamıştı. Paça amca oradaydı. Gümüş lâma, Paça amcayı bulmuştu.

Adamın yüzü solgundu. Kusi'ye :

— İki günden beri yerimden kalkamıyorum, ama kurtulacağımdan ümit kesmemiştim, dedi. Beni arayacağınızı biliyordum.

Lâmaları otlatırken bir uçurumun kenarında bastığı taş kaymış, kendisi de düşüp ayağını kırmıştı. Kusi, amcasına hemen peynir ekmek verdi. Adam bunları yiyince biraz kuvvetlenir gibi oldu. Heyecanla :

— Beni nasıl buldunuz, diye sordu. Gümüş lâmanın gölden su içtiğini görür görmez kurtulacağımı anlamıştım. Gümüş lâma insana daima uğur getirir.

Kusi :

— O benim lâmam, dedi. Adı Yama. Onu ben büyüttüm.

Paça amca güçlükle ayağa kalkıp bir kolunu çocuğun omuzuna doladı. Öteki koluyla da Yama'nın sırtına tutunuyordu. Bu şekilde bile çok acı çekerek yürüyordu. Çayırı geçip güçlükle tepeye tırmandılar. Paça amca :

— Biz bu gidişle gece yarısı olmadan ağıllara dönemiyeceğiz, dedi. Kusi, annen

(Devamı sh. 43 de)

ŞAİR ve RESSAM

TEVFİK FİKRET

BUNDAN 46 yıl önce ölen şair Tevfik Fikret, hayatı boyunca kötülüklerle savaşmış, çok dürüst bir insandı. İlk çocuk şiiri kitaplarımızdan biri olan ŞERMİN adlı eserindeki şiirler bugün bile çoğumuzun ezberindedir:

Bahar olsun da seyredin,
Nasıl süsler bayırları,
Zümrüt gibi çayırları
Yüze gülen o nâzenin
Gelin yüzlü papatyalar,
Altın göğüslü papatyalar...

Çocukluğu, Aksaray'daki bir evde geçmiş olan Tevfik Fikret, hayatının son yıllarına doğru Rumelihisarı'na yakın bir yamaçta yaptırdığı ve «Âşiyan» yani «yuva» adını verdiği evde öldü. (Bu bina, bugün müze halindedir.)

Ölünceye kadar, yazdığı şiirlerle, durmadan, zamanın fena, istibdatçı idaresine çatan, yolsuz işler karşısında direnen Tevfik Fikret'in ne kadar mücadeleci, gözü pek bir insan olacağı daha çocukluğunda belli gibiydi!... Kendisi, çocukluğundan şöylece söz etmektedir: «O zamanlar pek yaramazdım. Hele bir vakitler askerliğe çok heves etmiştim. Ne istersem yapan ve bir dediğimi iki etmiyen babam, bana bir paşa elbisesi, bir kalpak, bir de kılıç aldı. Askerlik aşkı bende o kadar ileri gitti ki, biraz büyüdükten sonra kılıç kullanma denemeleri yapmağa bile kalkıştım: Kimseye görünmeden misafir odasına gider, kanepelerin örtülerini kaldırır, kılıcımla üzerlerine saldırırdım! Parçalamadığım minder, öldürmediğim kanepe kalmamıştı!... Sonra kanepelerin üstüne yine örtülerini örttüğüm için, bu kahramanlığımdan kimsenin haberi olmazdı. Bir gün evde temizlik yapılıyordu; misafir odasını da boşalttılar, kanepelerin örtülerini çıkardılar. İşte o zaman parça parça kumaşlar, yığın yığın kıtık-

lar yerlere saçıldı. Bu mesele meydana çıktıktan sonra ben de mesleğimi değiştirmek zorunda kaldım!...»

Küçük Tevfik, okula başladıktan sonra adamakıllı uslandı. İri, ağır vücutlu bir çocuk olduğu halde okulda oyunlara katılmaktan geri kalmaz ve derslerde olduğu kadar oyunda da başarı gösterirdi. Okulda hiçbir ceza almadığı gibi hasta olduğu da görülmemişti.

Aksaray'daki evin ufak bir odası ona ayrılmıştı Küçük Tevfik, okuldan gelir gelmez elbisesini değiştirir ve bu odaya girerek çalışmağa başlardı. Vaktinin büyük bir kısmını resim yapmakla geçirirdi; resme şiirden çok önceleri başlamıştı. Çocukluk bu ya, çalışma odasının camlı kapısına bir gün «Ressam Tevfik» diye yazarak asmıştı.

Orta okulda okuduğu sıralarda, bir Fransız olan resim öğretmeni, onun resimlerini düzeltmeğe lüzum bile görmez, arkasını okşar:

— Aferin şişman, aferin!... demekle yetinirdi.

Okul hayatı boyunca kendisini öğretmenlerine ve arkadaşlarına çok sevdirmişti. Ödevlerini büyük bir dikkatle hazırlar, en ufak bir silinti veya leke bulundurmazdı.

Her yıl, sınıfını birincilikle geçen, gayet uslu ve nazik bir öğrenci olan Tevfik Efendi, henüz on iki yaşında iken büyük bir acı ile karşılaştı: Büyük dayısı ile beraber Hicaz'a giden annesi oradan bir daha dönmemişti Hicaz'da beliren kolera salgınına tutulan annesi ve dayısı çöllere gömüldüler...

Annesi öldükten sonra yengesi Naime Hanım, onu bir anne şefkatiyle korudu ve yanından ayrılmıyarak yalnızlık acısını duyurmadan yetiştirdi.

Tevfik Efendi, annesini kaybettikten sonra kendisini büsbütün okuyup yazmaya verdi Ve böylelikle Galatasaray Lisesini yine birincilikle bitirdi.

Artık onun bir işe girmesi gerekiyordu. Uzun boylu araştırmağa lüzum kalmadan Hariciye (Dış İşleri) Kaleminde boş olan bir memurluğa yerleştirildi.

İşe başladığı gün daire arkadaşları önce onu yadırgadılar. Çünkü o, ötekilerden tahsil ve davranış bakımlarından çok farklıydı.

★ Doğan Kardeş'i seven onu bütün arkadaşlarına tanıtır. ★

Gururlu değildi, ama ağırbaşlıydı; kimseyle senli benli olmuyor ve herkese kendisini saydırmayı biliyordu. Bu yüzden arkadaşları ondan âdeta çekiniyorlardı.

Daha okulda, on dört yaşında iken şiir yazmağa başlamış olan Tevfik Bey, (memuriyete girdikten sonra herkes ona «bey» diyordu) işe girdiği günden sonra da boş vakit buldukça şiir yazarak kendi âleminde yaşadı. Hem burada yapılacak önemli bir iş te yoktu. Daire arkadaşları onu anlıyamadılar. Kendilerine uymadığı için kızar, kıskanır oldular. Onlar için şiirle uğraşmak boşuna vakit öldürmekti. Hele şefi olan yaşlıca memur, Tevfik Beyi hiç çekemiyordu. Bu adam, bir gün, bir hafta uğraştığı halde içinden çıkamadığı koskoca bir dosyayı Tevfik Beyin önüne sürdü :

— Bunu bir inceleyin de cevabını yazıverin!... dedi. Tevfik Bey, nazik bir şekilde ayağa kalktı, dosyayı aldı ve onu on beş, yirmi dakika içinde inceleyip cevaplandırdı; sonra yine şiirleriyle uğraşmağa koyuldu. Şef, bir süre sonra yanına geldi, alaylı alaylı :

— Demin verdiğim kâğıtların işi bitti mi? dedi.

Tevfik Bey, yine saygı ile yerinden doğruldu ve dosyayı uzattı. Şef, şaşırıp kalmıştı...

Günler geçtikçe daire arkadaşları Tevfik Beyin değerini anlamağa başladılar, ama işsizlik ve durgunluk onun ruhunu sıktığından, burada yapamıyacağını anlıyarak ayrıldı.

Orada birkaç ay çalıştığı halde ayrılırken hiç maaş almamıştı. O zamanlar aylıklar vaktinde çıkmazdı ki... Fakat çok geçmeden maaşlar çıkmış, bir arkadaşı da parasını kendisine getirmişti. Tevfik Bey :

— Ben orada hiçbir iş görmedim ki, bu maaşa hak kazanayım, alamam! dedi.

— Çocukluk etmeyin. Bu, sizin hakkınız! Hem almak istemeseniz de geri verilemez ki...

— Öyleyse Göçmenlere Yardım Kuruluna verirsiniz, dedi ve arkadaşı da onun bu dileğini yerine getirdi.

Tevfik Bey, bir, iki memurluk daha yaptıktan sonra öğretmenliğe başladı. Bu sıralarda ise vatansever, istibdatla savaşan bir şair olarak ün salmış, adı Şair Tevfik Fikret olmuştu. En son olarak da Galatasaray Lisesi müdürlüğünde ve Rober Kolej öğretmenliğinde bulundu.

Galatasaray Lisesi bahçesindeki yarım boy heykeli, Türkiye'de Atatürk heykellerinden sonra dikilmiş olan ilk büsttür. Hayatı boyunca «kırıl, fakat eğilme!» anlayışına bağlı kalan bu dürüst ve nazik insan kimseye dalkavukluk etmemiş, inandığını söylemekten ve yazmaktan hiç çekinmemiştir. Onun vatanseverliğini ve cesurluğunu anlatmağa şu olay yeter sanırım :

İstanbul'un işgali sırasında Galatasaray Lisesi Müdürüydü. Düşman askerleri ele geçirdikleri her binaya kendi bayraklarını çekiyorlardı. Okulun öğretmenlerinden olan bir Fransız, Tevfik Fikret Beye :

— Müdür Bey, dedi, okula Fransız bayrağını çekelim, içeriye kimse giremez!

T. Fikret, kaşlarını çattı :

— Hayır dostum, hayır, dedi, Türk bayrağını çektireceğim. Gelenler cesedimi çiğneseler de bunu yaptıracağım.

Nitekim de öyle yaptı.

Hayatı, her yönüyle örnek sayılabilecek olan Tevfik Fikret, henüz genç denilecek bir yaşta, 48 yaşında şeker hastalığından öldü.

Enver Naci GÖKŞEN

Gökyüzünün Fotoğrafı

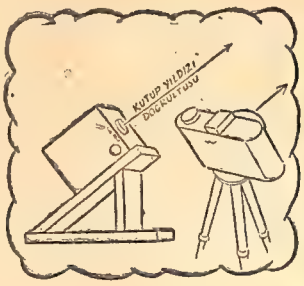

Geceleyin gökyüzüne bakınca pırıl pırıl parlıyan yıldızları görürsünüz. Resimdeki gibi iç içe geçmiş dairelere hiç rastlamadınız elbette. Bunun gökyüzünün fotoğrafı olduğunu söylerlerse inanır mısınız acaba? Ama bu, gerçekten gökyüzünün resmidir. Tabii özel bir şekilde çekilmiştir. Daireler, dünya ekseni etrafında dönerken yıldızların fotoğraf kâğıdı üzerinde bıraktıkları ışıklı izleri göstermektedir.

Eğer fotoğraf makineniz varsa bunu siz de çekebilirsiniz.

Her çeşit fotoğraf makinesi işinize yarar. Makineyi koyacak ayak yoksa resimde gördüğünüz gibi bir tahta yapın.

Fotoğraf çekmek için karanlık bulutsuz bir geceyi seçin.

Makinayı bir saatlik poza ayarlayın. Kutup yıldızına çevirin, yalnız dikkat edin, yerinden hiç oynamasın. Bir saat sonra diyaframı kapatın.

Resmin daha net çıkması için geceleyin diyaframı açın, hava aydınlanmadan kapatın.

Fotoğrafı banyo edin. Bakalım okurken pek de inanmadığınız şeyleri gözlerinizle görünce ne diyeceksiniz?

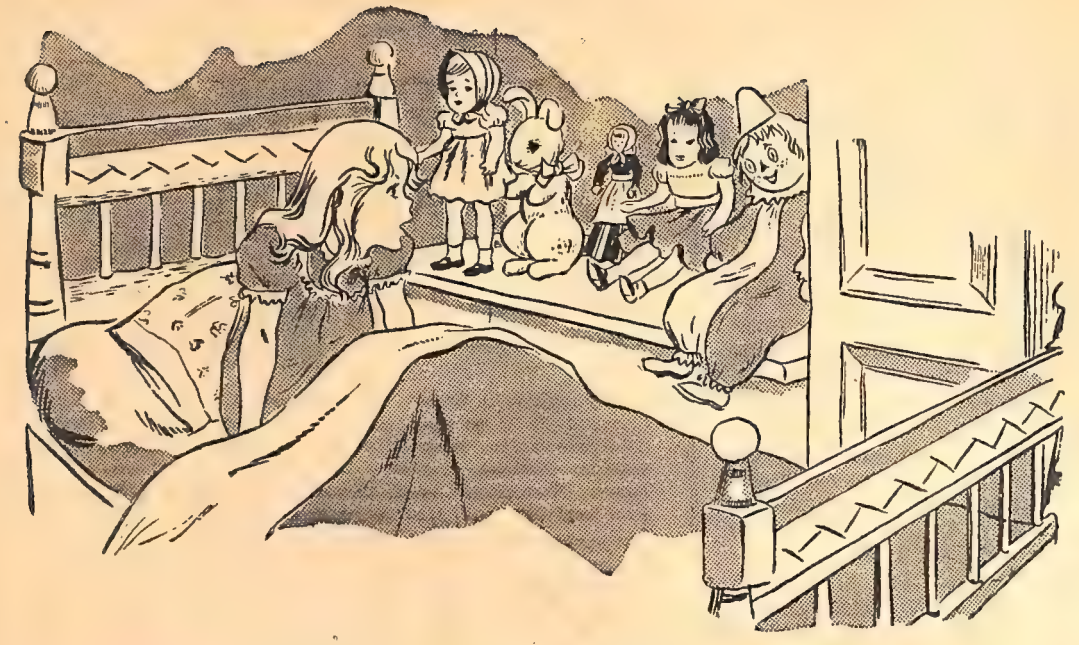

Konuşan Bebek

YENİ taşındıkları apartmanda Jale'nin küçücük bir yatak odası vardı. O zamana kadar hiç tek başına bir odada yatmamıştı. Babası, «Yalnız kalmaktan korkar mısın?» diye sorunca :

«Ben yalnız kalmıyacağım ki,» diye cevap vermişti. «Kaç tane bebeğim var... Onlar bana arkadaşlık eder.»

Jale'ye cici bebeklerini koyması için babası bir raf yapmıştı. Odanın duvarlarından birinde yarım metre genişlikte bir çıkıntı vardı. Babası bu çıkıntıyla köşe arasına rafı sokmuş, yanaştırmıştı. Böylece Jale yattığı yerden bebeklerini görebilecekti. Bebeklerinin en büyüğü «Güleş» adındaki palyaço kıyafetlisiydi. Güleş'i rafın ucuna oturtmuş, sırtını duvarda çıkıntı yapan dört köşe sütuna dayamıştı.

Jale'ler apartmana iyice yerleştikten sonra bir gece acayip bir şey oldu. Kızcağız az önce yatağına yatıp uykuya dalmıştı. Birdenbire uyandı. Birisi yavaşça :

«Jale, gelsene,» diye sesleniyordu.

Bu, ne annesinin, ne de babasının sesine benziyordu. O zamana kadar hiç duymadığı bir sesti. Yattığı yerde nefes bile almaya çekinerek dinledi Ama başka bir şey duymadı. «Bana öyle gelmiş» diye düşünerek tam yeniden uykuya dalacağı sırada aynı sesi bir daha duydu :

«Nasıl, bu günü iyi geçirdin mi canım?»

Jale bu sefer kalkıp yatağın içinde oturdu. Ses palyaço bebeğin durduğu taraftan gelmişti. Odanın içi çok karanlık değildi Heyecanla etrafına bakındı. Görünürde kimseler yoktu. Gözlerini bebeğe dikip :

«Güleş, sen konuşmuş olamazsın,» diye söylendi. «Canlı değilsin ki... Galiba ben hayal gördüm.»

Ertesi gece tam uykuya dalacağı sırada aynı ses :

«Jale nasılsın,» diye seslendi.

Bu sefer uyanıktı. Sesi gayet iyi duymuştu. Ama kim olabilirdi? Ses Güleş'in oturduğu yerden gelmişti. Bebeğin yüzü çok komik görünüyordu. Sanki gözlerini açmış kendisine bakıyordu.

«Niçin parka çıkıp dolaşmıyorsun?»

Jale bunu duyunca hiç düşünmeden bebeğe bakarak cevap verdi :

«Bugün parka gittim, ama eğlenemedim. Oradaki çocukları tanımıyorum. Oyunlarına katılamadım.»

«İnşallah kendine iyi bir arkadaş bulursun.»

Ses, son derece hafifledikten sonra kesilmişti, ama her kelimeyi gayet iyi duymuştu. Belki bir şeyler daha söyler diye uzun zaman bekledikten sonra uyuya kaldı.

Ertesi sabah ilk işi, gece başına gelenleri annesine, babasına anlatmak oldu. Kızlarının rüya gördüğünü sanarak hiç aldırış etmediler.

O gece Jale elektriği sön-

dürüp yatağına giderken aynı sesi bir kere daha duydu :

«Merhaba Jale. Bu gece erken davrandım.»

Jale şaşkınlıkla sordu :

«Güleş, gerçekten sen mi konuşuyorsun, yoksa ben mi rüya görüyorum?»

«Biliyorum, bu durum sana tuhaf geliyor. Ama bazan insanın hiç aklından geçmiyen bir şey oluverir.»

Bu cevabı duyunca kızın şaşkınlığı bir kat daha artmıştı. Rüya görmediğine emindi. Hemen yatağından fırlayıp oturma odasına koştu. Heyecanla «Güleş yine konuştu,» diye haber verdi. Annesiyle babası önce hiçbir şey söylemeden birbirlerine baktılar. Babası gülerek :

«Kızım, insanın rüyasında her şey olur,» dedi. «Bebekler konuşur, daha neler neler olur... Hadi, sen şimdi git yat.»

Bu sözler Jale'nin çok gücüne gitmişti Babasının sözünü dinleyip yatak odasına döndü, ama hemen yatmadı. Bebeğin yanıbaşına oturup beklemeye başladı Çok geçmeden işin sırrını anladı. Sesler bebeğin dayalı olduğu dört köşe sütunun içinden geliyordu Kulağını dayayıp dinledi. Evet, yanılmamıştı Burası içi boş bir baca deliği olmalıydı. Alt katta konuşulan şeyler her halde bu yoldan geçerek kendi odasına geliyordu.

Jale, bütün bunları akıl edebildiği için çok sevinçliydi. Babasına anlatınca ne diyeceğini merak ediyordu. Yalnız çözemediği bir problem kalmıştı. Alt kattakiler adını nereden biliyorlardı? Her gece tam uyuyacağı sırada oradan kendisine seslenmeyi nasıl akıl etmişlerdi?

Ertesi sabah kahvaltıdan sonra alt kattaki komşularının kapısını çaldı. Kapıyı genç ve güzel bir hanım açtı. Jale gülerek :

«Beni tanımadınız mı,» dedi. «Biraz da karşılıklı konuşalım diye geldim.»

Kadın hiçbir şey anlamamış gibi yüzüne bakıyordu. Jale, bu şekilde konuşmakla geceleri kendisine onların seslendiğini farkettiğini belirtmek, böylece ne kadar akıllı bir kız olduğunu göstermek istiyordu. Oysa ki, ev sahibinin gerçekten hiçbir şeyden haberi yoktu. Jale nezaketle anlatmaya başladı :

«Evinizin arka tarafındaki baca deliğini biliyorsunuz değil mi?»

Kadın sözünü kesti :

«Orası baca değil, küçük bir asansör. Eskiden bu apartman özel bir hastahaneymiş. O küçük asansörle hastaların yemeklerini yukarıya çıkarırlarmış Tabiî artık kullanılmıyor. Kocam içine paltosunu asıyor.»

Artık işler meydana çıkıyordu. Jale :

«Yoksa sizin de adınız Jale mi,» diye sordu.

Kadın şaşırmıştı :

«Nereden biliyorsun,» dedi.

«Birkaç gece farkında olmadan galiba kocanızın sizinle konuşmasını dinlemişim.»

Bundan sonra olanları bir bir anlattı. Kadının kocası gazeteciydi. Akşamları eve geç geliyordu. Onlar da evlerine yeni taşındıkları için Jale Hanım kendisine henüz arkadaş bulamamıştı. Kocası asansör oyuğuna paltosunu asarken bir taraftan da onunla konuşuyordu.

O günden sonra Jale Hanımla küçük Jale çabucak samimî oluverdiler Evlerinin yakınındaki parka yolunuz düşecek olursa belki siz de onları el ele dolaşırken görürsünüz Küçük Jale öteki eline en sevdiği bebeği Güleş'i almayı hiç ihmal etmiyor.

KAVAĞIN HİKÂYESİ

Uzun kavak inim inim inler
Bir garip türküdür tutturmuş gider
Bir sağa bir sola esen rüzgârla
Sallanır zavallıcık garipcik.

Yüreğini yakan derdi
Vermek ister hırçın rüzgâra
Anlamaz kıldan ince kılıçtan keskin
Soğuk hava kavağın dilinden.

Kavağın dibinde bir kuyu vardır
İçinde buz gibi suyu.
Bir buğday tarlası uzanır ilerde
Yırtıcı bir kuş dolanır tepelerde
Kınalı keklik gözler.
Ama ne buğday tarlası, ne kartal, ne kuyu
Ortak olayım demez kavaktaki derde.
Yaşar tek başına zavallıcık
Başı göklerde.

— **Sabih Şendil**

Büyük bir hayvan dostu

MAHATMA GANDHİ

«İnsanlarla hayvanlar arasında bir kardeşlik olsun istiyorum» diyor Gandhi. Doğan Kardeş'in geçen sayısında resimli bir hikâye şeklinde hayatını okuduğunuz bu büyük Hintli, aynı zamanda büyük bir hayvan dostuydu da. 1921 yılında yayınladığı ünlü bir yazısında inandığı ilkeleri açıklayan Mahatma Gandhi:

«Üçüncü olarak İneğin Korunması gerektiğine inanıyorum. Ama halkın anladığından daha geniş bir anlamda» diyordu.

Mahatma'nın bu sözlerini iyice anlamak için onun hayatını ve ayrıca insanlar, hayvanlar, dünya hakkındaki düşüncelerini biraz bilmelisiniz. Bunları bilirseniz bugün Hindistandaki şehirlerin sokaklarında sürüler halinde ve serbestçe gezen ineklere neden kimsenin dokunmadığını biraz daha iyi anlarsınız. Bunları bilirseniz Hindistanda birçok kimsenin hayvanlara kötülük olmasın diye hiç et yemediklerini, sokaklarda insanlarla yılanların, çocuklarla maymunların sarmaş dolaş gezdiklerini duyunca şaşırmazsınız.

Küçük Karamchand Mohandas Gandhi işte böyle akıl almaz tuhaflıklarla dolu büyük ve esrarlı bir ülkeye gözlerini açmıştı. Doğduğu şehrin adı beyaz şehir demek olan «Porbandar» dı Hindistan o sırada henüz bağımsız değil, İngilizlerin bir sömürgesi durumundaydı. Her yanda açlık, yoksulluk vardı. Eski geleneklerin kötü sonuçlarından biri olarak hintlilerin «Parya» adı verilen büyük bir kısmı «dokunulmaz» sayılıyor, bunlara insan gözüyle bakılmıyordu. İngiliz okullarında çocuklar, eski hind eserleri ve hind şiirleri konusunda bilgisiz bırakılıyordu.

Gandhi bu bilgisizliğini çok sonraları, İngilterede yüksek öğrenimini yaparken yakından duydu ve üzüldü. Eski kutsal metinleri, Veda'lar ve Upanishad'lar adı verilen kitapları İngilizce çevirilerinden okudu. Bunları okudukça kendi yurduna ve orada yaşıyan insanlara

GERÇEK DOST

Bir gün kasaba gittiğimde kocaman bir köpeğin kapıda beklediğini gördüm. Kasap amca benim paketimi hazırladıktan sonra tezgâhın üstündeki iki kocaman kemikten birini atarak :

— Haydi Yaman, yakala, dedi. Köpek kemiği havada kaptı. Kuyruğunu sallayarak kasap amcaya teşekkür ettikten sonra koşa koşa uzaklaştı. Ama gitmesiyle dönmesi bir oldu. Kasap amca, köpeğin dönmesine şaştığını görünce bunun sebebini şöyle açıkladı :

— Yaman, eski bir ahırda arkadaşıyla beraber oturur. Eskiden ikisi de kemik almağa gelirlerdi. Geçen yıl arkadaşına otomobil çarptı. Hayvancağız hem kör, hem de topal oldu. Şimdi artık ona da Yaman bakıyor. Her sabah buraya gelir İlk aldığı kemiği sakat arkadaşına götürür. Sonra da kendi payını almağa gelir. Tabiî ben de onlara mutlaka iki kocaman kemik hazırlarım.

derin bir bağlılık doğdu içinde. İşte bilinen bütün o hürriyet ve bağımsızlık çalışmalarına hep bu bağlılık yüzünden girişti. Sonunda amacına ulaştı. 1947 de Hindistan bağımsızlığına kavuştu.

Ama Gandhi'nin bu başarıları elde ederken tuttuğu yol, bu başarılarından daha önemlidir. Gandhinin ölünceye kadar savunmaktan bir an geri durmadığı en önemli düşüncesi şuydu: «Şiddet kullanmamak!» Hiç bir dâvanın şiddetle, kötülükle çözülemiyeceğine inanıyordu.

İşte Gandhi'nin bu inancı yukarda anlattığımız eski hind kitaplarının içinde gizliydi. Gandhi yeni şeyler söylemiyordu. Sadece hintlilerin binlerce yıldır inandıkları bazı ilkeleri yeniden gün ışığına çıkarıyordu. Bu inançlara dayanarak Gandhi kötülüğe karşı koydu. Çocukları, yoksulları, insandan sayılmayan Parya'ları ve hayvanları korudu. Artık Hindistanda ineklerin neden serbestçe dolaşabildiklerini, neden hayvanların, bu sessiz ve iyi yürekli dostların, yemek yapmak için canlarına kıyılmadığını anlamışsınızdır. Gandhi'yi çok seven hintliler, hayvanlar konusunda da onun gibi düşünürler. «Yakınlarını sev» der bir kutsal kitap. Gandhi bu cümleye bir yenisini eklemiştir: «Bütün yaşayanlar senin yakınındır.»

İŞTE MAHATMA GANDİH'nin BIRAKTIĞI MİRAS

Mahatma Gandhi insanların öldükten sonra yeniden doğacaklarına da inanırdı. Sizler, hayvanların en büyük dostları çocuklar, kendi inancına göre belki de şu anda gene dünyamızda yaşamakta olan bu değerli insanın ruhunu rahat ettirmek istiyorsanız hep hayvanları seviniz. O kadar seviniz ki günün birinde bu dilsiz arkadaşlarımız artık bizden korkmaktan kurtulsunlar. Kimbilir böyle yaparsanız, belki bir gün küçük kuşlar, kuzular ve sabırlı inekler içlerini sizlere de açarlar, korkusuzca sevgilerini anlatırlar. Henüz onları o kadar az tanıyoruz ki. Bozkırda, o büyük ülkemizde yüzyıllardır dolaşıp duran sessiz develer neler düşünürler biliyor muyuz? Kümesten dışarı bir defacık olsun çıkamadan ölüp giden o alımlı kırmızı horozlar da bizler gibi başka şehirlere gitmeyi, dünyayı görüp tanımayı hiç istemezler mi? Haşarı arkadaşlarımızın sapanlarla vurup öldürdükleri küçük serçeler, ölmeden önceki o şaşkın bakışlariyle neyi anlatmak isterler? Hele koyunlar, hele inekler, keçiler? Sütlerini, yağlarını yünlerini almak için beslediğimiz, ama hiç te dostça davranmadığımız bu evcil hayvanlar artık bize hiç içlerini açarlar mı? Ve ne kadar kötü şeyler düşünürler bizim için! «İnsandan aşağı sayılan her yaratığa ilgi göstermek, onlara acımak, sevmek gerekir» diyor. Gandhi. Bu öğütü tutunuz. Yeryüzünün bütün çocukları bu öğütü tutarlarsa günün birinde belki de bu büyük adamın hayal ettiği o mutlu, o herkesin, herşeyin, bitkilerin, hayvanların ve insanların bir arada, huzur içinde yaşadıkları dünya gerçek olacaktır. **O. K.**

Zehra'nın Kuzusu

BİR bahar sabahı küçük Zehra, köpeği Kocabaşla birlikte erkenden yola çıktı Amcasının çiftliği bir hayli uzaktı, ama tertemiz kır havası, cıvıl cıvıl kuşlar, binbir çeşit çiçekler ona yolun uzunluğunu unutturmuştu Uzaktan. çiftlik görününce nasıl olup da biraz olsun yorulmadığına kendisi de şaştı.

Amcası kapının önünde oturuyordu. Onu görünce ayağa kalktı.

«Şimdi ben de seni düşünüyordum. Ne iyi ettin de geldin,» diyerek küçük kızı sevinçle karşıladı Hep beraber kahvaltı ettikten sonra bahçeye çıktılar. Amcası :

«Gel bak, sana ne göstereceğim,» deyip ahıra doğru yürüdü. İçerden tatlı melemeler geliyordu. Amcası kapıyı açınca bembeyaz, kar gibi bir sürü kuzuyla karşılaştılar. Yavrular anne koyunun etrafına toplanmışlar ona daha fazla sokulmağa çalışıyorlardı.

Zehra'nın gözü karanlığa alışınca bir tanesinin ötekilerden uzakta, tek başına durduğunu gördü. Bu, alnında ve ayaklarında beyaz benekleri bulunan simsiyah bir kuzuydu. Yavruların da en ufağıydı

Amcası kuzuları göstererek :

«Şuraya bak, bizim cılız Akkoyun bunların hepsini nasıl besliyecek? Hele şu kara kuzu, bu gidişle çok yaşamaz Açlıktan ölecek zavallıcık Kardeşleri itip kakıp annesinin yanından uzaklaştırıyorlar Onlarla başa çıkacak kuvveti de yok. İneğin sütü olsa ben kendim bakarım. Buna bir çare bulmalı Biri çıksa, bunu alsa, sütle beslese çok geçmeden hepsinden gürbüz kocaman bir koyun olur İşte hiç yoktan bir hayli para.»

Sonra Zehra'ya dönerek, «Sen ne dersin bu işe? Bu kuzuya bakmak hoşuna gitmez mi? Ama tabiî çok emek vereceksin O kadar çelimsiz ki, yaşıyacağı bile şüpheli. Epeyce uğraşmak lâzım.»

Amcası konuşurken küçük Zehra hep kasabadaki dükkânda gördüğü bebeği düşünüyordu. Gözü onda kalmıştı. Yatırınca ağlıyordu Eğer bir kuzusu olursa onu satıp...

Zehra eve dönerken kolları arasında yumuşacık, siyah bir yün yığını taşıyordu Kara kuzuyu çok sevmişti Ona çok iyi bakıyordu Önceleri pek yaşıyacağa benzemiyordu Evde herkes ümidini kesmişti Ama zamanla gürbüzleşti, kuvvetlendi Karabaş'la da çok iyi anlaşmışlardı. Hiç ayrılmazlardı.

Bir gün amcası onları ziyarete geldi. Kuzusunun ne kadar çok büyüdüğünü görünce şaşırdı. Verdiği zaman bir avuç bir şeydi Küçük kıza dönerek şöyle dedi :

«Bak hele, tanıyamadım vallahi Bunun yanında kardeşleri hasta gibi duruyor.

Aferin Zehracık kuzuna çok iyi bakmışsın, peki adını ne koydun?»

Zehra :

«Hiiç!» dedi «Nasıl olsa büyür büyümez satacağım »

Amcası gülerek :

«Aman kızım, ben ömrümde bu kadar kocaman «hiç» görmedim Hem artık pazara götürülecek kadar da olmuş bu,» dedi

Zehra, bu işi hemen ertesi gün halletmeğe karar verdi.

Sabahleyin erkenden kalktı. Tıka basa karnını doyurdu. Annesine babasına Allahaısmarladık dedi Kuzusunun ipini tutup yola koyuldu Kocabaşı da yanına almıştı.

Kasabadaki dükkâna geldikleri zaman güneş epeyce yükselmişti Hayvanı bir direğe bağladı Köpeği başına nöbetçi dikip kendisi içeri girdi

Raflara bakmağa korkuyordu «Ya bunca zamandır almağı tasarladığı bebeği satıldıysa?...»

Göz ucuyla etrafını araştırdı İçi rahatladı Bebek eski yerinde duruyordu Hem nedense bugün gözüne her zamankinden daha güzel görünüyordu

Dükkân sahibi :

«Bir şey mi alacaktın, küçük hanım?» deyince, Zehra:

«Kocaman bir kuzum var Dışarda duruyor Ona karşılık şu bebeği bana verir misiniz,» dedi Adam çıkıp kuzuya baktı Pek hoşuna gitmişti Yumuşacık tüylerini okşayıp :

«Anlaştık,» dedi. «Söyle bakalım, bebekten başka daha ne vereyim? Fındık, fıstık, nakış ipliği, kurdele, şeker... hangisini istersin?»

Bebeği kucağına aldığı zaman küçük kızın sevincine diyecek yoktu Kocaman bir kesekâğıdı şekeri de yakalayıp dışarı fırladı Kuzunun ipini çözüp adama teslim etti Kendisi de evin yolunu tuttu. Ağzında bir parça şeker, kucağında sevgili bebeği hızlı hızlı yürümeğe başladı

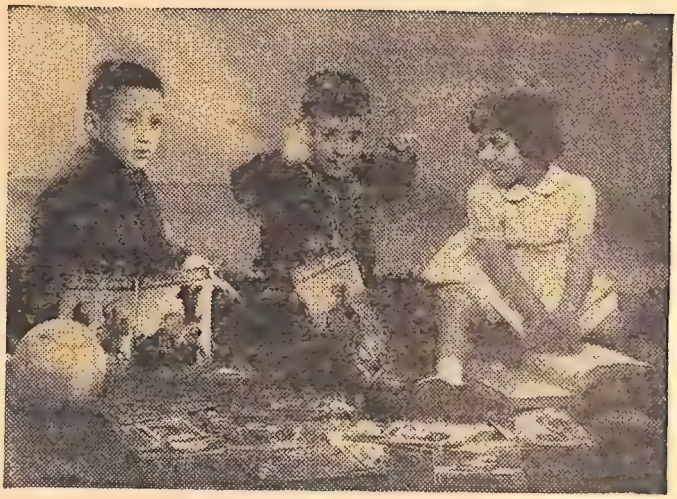

Fatih Akşemsettin İlkokulu öğrencilerinden Engin Gürdeniz, 24 Mart 1961 de ikiz kardeşleri Cem'le Ayşe'nin üçüncü yaş günlerini Doğan Kardeş koleksiyonları arasında kutlamıştır. Engin Gürdeniz, ikiz kardeşleri doğduğu gün Doğan Kardeş dergisini okumaya başlamıştı. Yukardaki resimde kardeşlerimizi her iki yıldönümünün sevinci içinde görüyorsunuz.

Kocabaş bir türlü arkadaşının yanından ayrılmıyordu Bir daha birbirlerini göremiyeceklerini anlamıştı sanki Ama sahibinin uzaklaştığını görünce kuzunun yüzünü yalayıp kızın arkasından koştu Epeyce yol almışlardı Biraz sonra Zehra yavaşladı İçine bir gariplik çökmüştü Yaptığına pişman olmuştu Az sonra gözlerinden yaşlar boşandı Köpeğe:

«Ne büyük aptallık ettim. Hiç bu cansız şey, arkadaşımızın yerini tutar mı? Onu o kadar çok göreceğim geldi ki...» deyip geri döndü

Beraberce kasabaya doğru koşmaya başladılar

Nefes nefese dükkâna girip bebeği ve şeker dolu kesekâğıdını tezgâhın üstüne koydu

«Amcacığım ben kuzumu istiyorum İşte bebek. Daha kutusundan bile çıkarmadım Bir tane şeker yedim. Onun da parasını veririm. Ne olur, bana kuzumu verin,» diye yalvarıyordu

Adam önce kaşlarını çatıp sert sert baktı Sonra kızcağızın kuzusunu çok sevdiğini görünce yumuşadı Gülerek :

«Peki, yavrum, nasıl istersen öyle olsun. Kuzun bahçede, git al,» dedi.

Hayvan, Zehra'yı görür görmez tatlı tatlı melemeğe başladı. Kocabaş da çok sevinmişti Durmadan etrafında zıplıyor, kesik kesik havlıyordu.

Onların bu hali, adamın çok hoşuna gitmişti Küçük kıza dönüp :

«Bu bebeği saklıyacağım. Paran olunca gelir alırsın. Al şu şekerlerini Sana ufak bir hediye, tatlı tatlı ye.»

Zehra, bu iyi kalbi ihtiyara nasıl teşekkür edeceğini şaşırmıştı. Tekrar yola çıktıkları zaman üçü de sevinçten uçuyordu.

Çok geçmeden eve vardılar Annesi merak etmiş, kapıda bekliyordu Yine hep beraber döndüklerini görünce :

«Ne o?... Kuzunu kimse almadı mı,» diye sordu

Zehra, hayvanın ipek gibi yumuşacık tüylerini okşıyarak dedi ki :

«Yoo! Ben satmadım Kocabaş'la benim en iyi arkadaşımız o, ayrılamadık ondan.»

Kendini ulusuna adayan Hakan

ROMÜLÜS'ün ölümüyle Roma İmparatorluğu için bir felâket devri başladı. Yangınlar, kıtlık, çeşitli salgın hastalıklar... Hele Etrüsklerin korkunç saldırmaları koca imparatorluğu temelinden sarstı.

Romülüs'den sonra hâkanlıga seçilen akıllı, dindar Numa Pompilus, başka milletlerle iyi geçinmek gayretiyle Romalıların haşin tabiatlarını yumuşatmak onları toprağı işlemeye alıştırmak istiyordu

Bir gün Numa, Roma'yı sarsan yıkıcı bir depremden sonra, yaptırdığı tapınaklardan birinde yere kapanarak :

— Niçin?... Niçin milletime bu kadar acı çektiriyorsunuz? diye tanrılara sızlandı.

Tapınağın kâhinleri :

— Yüpiter (*) kızmış, kurban istiyor senden; dediler Akvilinya tepesindeki Kutsal Koruya çık Büyük Yüpiter'e yalvar Hiddetini yatıştırmak için ne istediğini bildirir sana

★

O gece Numa, Akvilinya

Halime için

Doğan Kardeş'in güzel kitapları arasında yayınlanan «HALİME» adlı roman çok beğeniliyor. Onun için gazetelerde birçok övgü yazıları yayınlandı. Size bunlardan bazı örnekler veriyoruz :

Anlattığı çevrenin insanlarını olduğu kadar, yerli meselelerini de yakından tanıyan bir Alman kadını, Grace-Rasp Nuri'nin yazdığı bu roman çocuk terbiyesine ilgi duyanlar için örnek bir eser, ilk ve orta öğretim seviyesindeki çocuklar için zevkli bir okuma kitabı olacaktır.

(Vatan, 6 ocak 1961)

Grace-Rasp Nuri tarafından Almanca yazılan «Halime» adındaki gerçeğin ta kendisi olan nikâye Kayseri dağlarındaki, Talas köyündeki dul bir kadınla, Halime adındaki kızının macerasıdır. Her sayfası bir ibret ve örnek içinde geçmektedir. Tahir Alangu tarafından da çok güzel dilimize çevrilmiştir

(Şehir, 21 ocak 1961, Berna Hünalp)

Halime de bir genç kız adı olmasına rağmen roman, bu türlü romanlardan değil. Onu okuyup bitirdiğim zaman içimde, garp dillerinde benzerlerini çok okuduğumuz şöhretli yazarlardan birinin kaleminden çıkmış bir klâsik çocuk romanı okumuşum hissi vardı.

tepesine çıktı Yüzünü çiğden ıslanmış otlara gömmüş, korku, heyecan içinde tanrıların en büyüğünü bekliyordu.

Bir aralık gecenin sessizliği hafif bir rüzgâr esintisiyle canlandı Ortalığı saran karanlık, çakan yüzlerce şimşekle aydınlandı Işıklar arasında, omuzunda bir kartalla, göklerin hâkimi Yüpiter göründü Gök gürlemesini andıran sesi kutsal tepeyi doldurdu :

— Affımı kazanmak istiyorsan Numa, yarın tapınağın mihrabına beş yüz kurbanın başlarını getirip bırakacaksın.

Numa iç çekti Saygı dolu bir sesle :

— Benden beş yüz kurban istedin ey Göklerin Hâkanı! dedi. Ama başların kime ait olacağını açıklamadın... Yarın sabah, güneşle beraber, bostanlarımızdan koparacağım beş yüz baş soğanı tapınağın mihrabına bırakacağım.

Bir an koyu bir sessizlik ortalığı sardı Sonra Yüpiter'in gürleyen sesi yeniden duyuldu :

— Elin pek sıkı senin Numa! Romalıların başlarına kıyamadın Öyleyse bin tane insan yüreği isterim.

— Göğsümde binlerce insanın acıları çarpmaktadır. İşte kalbim... al!... diye cevap verdi Numa.

— Uyruklarının kalblerini de esirgedin benden. Öyle olsun Numa. Senden bir tek, ama en iyi insanın hayatını isterim.

— Hayatım senindir büyük Yüpiter! diye bağırdı Numa. Milletim, başlarına hâkan seçmekle bana en büyük değeri verdi

— Kararımı değiştirdim Numa : Romalılardan en aşağı, en değersiz birini kurban et.

Yüpiter'in önünde yere kadar eğilen Numa :

— Gene ben; dedi Milletimin hizmetkârı, kölesiyim...

Göklerin hâkanının çehresindeki hiddet, sesindeki fırtına yatışır gibi oldu.

— Hoşuma gidiyorsun Numa, dedi Roma sana lâyık değil. Gel, seni bahtiyar, sonu olmıyan bir bayram içinde yaşayan bir milletin başına geçireyim. Etrüskler emrimle seni hâkan seçecekler. Mesut olacaksın, ünlü sanatkârlar eserleriyle adını ölümsüzleştirecek!...

Numa, şebnem taneleriyle ıslanmış yüzünü yerden kaldırarak :

— Zavallı Romalıları ne yapayım Tanrım? diye sordu.

— Hep onları düşünüyorsun yufka yürekli Numa!... Peki, Etrüsklere göndermiyeceğim; seni yanıma, göklere alacağım, ister misin. Şu omuzumdaki kartalı görüyor musun... uzattığı kanadına yat, gözünü kapa... Bir anda ölümsüz tanrıların diyarına varacaksın.

Numa iç çekti :

— Ya Romalılar?... Sorumlu olduğum milletim ne olacak?... diye tekrarladı

O zaman Yüpiter sevgi, acıma dolu bir sesle :

— Ulusunu hiddetimin oklarından korumak istiyorsan temiz kalbli Numa, onlara seninkine benzer büyük bir sevgi duymağı öğret! dedi.

Gece karanlığı, Tanrısal hayalı örttü. Numa Kutsal Koruda gene yalnızdı. Ama artık ulusunu felâketlerden korumak, büyük tanrının gazabına uğratmamak için ne yapması gerektiğini öğrenmişti Kalbi hızla çarpıyor, yanaklarından akan temiz sevinç gözyaşları yerdeki şebnem tanelerine karışıyordu.

Nihal Yalaza TALUY

(*) Lâtinlerin Yüpiter'i (Yunanlıların Zevs'i) gök tanrısıydı.

neler dediler?

Doğan Kardeş Yayınlarının, zaman zaman, çocuklarımıza bir hediye sunarcasına doyurucu ve duyurucu olmasına bilhassa itina ederek çıkardığı kitaplardan biri olan Halime, bir Anadolu kızının romanıdır.

Her şeyden evvel, kitabın yazarı bayan Grace-Rasp Nuri'yi, Türk çocuklarına verdiği bu eşsiz hediyeden dolayı tebrik etmek isterim.

Hikâyeler anlatan bohçacı kadın Leylâ, köy öğretmeni, köy çobanı, köyün aptalı gibi tipleri ile, köy ve aile hayatını tasvir eden canlı, mahallî sahneleriyle, Halime, sunilikten tamamiyle uzak, realist bir Türk çocuk romanı.

(Cumhuriyet, 25 ocak 1961, Hamdı Varoğlu)

«Halime» eşine az rastlanır bir güzellikte basılmıştır. Kapak resmi ve kitabı süsleyenler tahiden göz alıcı ve «Doğan Kardeş» yayınları için bir başarıdır.

(Yeni İstanbul, 28 ocak 1961, Fikret Âdil)

Halime, aslında yeni yetişenlere hitabeden bir kitap ama onu yetişkinler de zevkle okuyabilir Hattâ sadece okumak değil, üzerinde düşünebilir de. Hem de birçok yönden.

(Yeni Sabah, 11 mart 1961, Nezihe Araz)

Siz de bu güzel romanı okuyunuz.
Siz de bu güzel romanın yayılması, tanınması için arkadaşlarınıza salık veriniz.
En güzel, en mânalı hediye «HALİME» dir.

Meşhur olan kardeşlerimiz

Ferruh Doğan

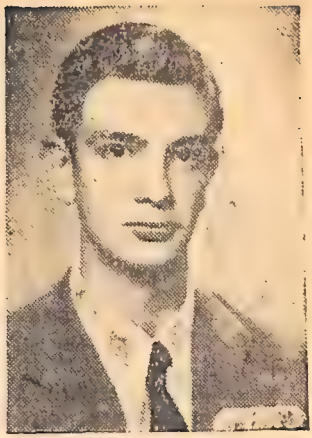

1932 yılında İstanbul'da doğan Ferruh Doğan 13 yaşından başlıyarak çocuk ve mizah dergilerinde karikatürlerini yayınlamıya başladı Hemen dikkati çekerek sırasiyle Yeni İstanbul, Vatan, Akşam ve Ulus gazetelerinde karikatürist olarak çalıştı Şimdi Dünya gazetesinin karikatürlerini çizmektedir

Ayrıca Taş ve Tef gibi mizah dergilerinin yazı işleri müdürlüklerini yapan Ferruh Doğan, 1955 yılında karikatür ve resim kolunda Gazetecilik Armağanını kazanmıştır.

«Asrileşen Köy», ilk yayınladığı karikatür albümüdür. Sabahattin Eyüboğlu'nun La Fontaine'den çevirdiği «La Fontaine'in Masalları» nı resimlemiştir Bunun yanında resimlediği daha birçok kitaplar vardır.

Yaşına kıyasla büyük bir ün sağlamış olan Ferruh Doğan, bu başarısını, çok okumasına, titiz ve sabırlı çalışmasına borçludur.

Aşağıda Doğan Kardeş'in kendisi ile yaptığı bir konuşmayı okuyacaksınız.

— Karikatüre ne zaman heves ettiniz?

— Çok küçük yaşlarda, ilk okul sıralarında... Gazete ve dergilerin karikatürlerinden heves ederek...

— Sizi karikatür çizmeye zorlıyan sebepler...

— En önemli sebep, karikatür yapmak isteğimdir, diyebilirim. Bir şeyler yapmayı, bir şeyler söylemeyi karikatür yolu ile gerçekleştirebilmek...

— İlk karikatürünüz ne zaman ve nerede çıktı?

— 1945 yılında, Doğan Kardeş'te...

— İlk karikatürünüzü basılmış görünce neler duydunuz?

— Gayesine varmış, düşleri gerçekleşmiş kişinin heyecanı idi bu... Karikatürümün yayınlandığı dergiyi hazine gibi saklamış, karşısına geçip saatlerce seyretmiş, büyük bir iş başarmanın mutluluğunu duymuştum. Hele Doğan Kardeş'te karikatürümle birlikte basılmış fotoğrafımın ve benim için yazılmış birkaç satır yazının verdiği heyecan... Bunu, küçük okuyucularınızın düşüncelerine bırakıyorum. Ben o sıralarda, on üç yaşındaydım. Bu günün on üç yaşındaki çocukları, o sıralarda duyduklarımı, benim anlatacağımdan çok daha iyi düşünebilirler.

— Sizce karikatür nedir?

— Bence karikatür, çizgide mizah sanatıdır Karikatür, çizgi yönü ile, resim gibi, güzel sanatların uyandırdığı estetik duyguları uyandırır; mizah yönü ile de zekâya seslenir Toplum içinde, bütün güzel sanatların oynadığı önemli rolü oynar. Hattâ yayılma araçlarının çokluğu (gazete, dergi, kitap ve sinema) ile halka yakınlaşması bakımından bir kat daha kuvvetli sayılabilir

— Çocuk eğitiminde karikatürün rolü?...

— Bu, plânlı bir eğitim programıyla birlikte plânlı bir yayın düzeni sayesinde

(Devamı sh. 49 da)

Zamane çocuğu — İsterlim!...

Bahar Hastalığı

BEN de çocuklar sizler gibi oldum, bu 23 Nisanda 40 yıllık tecrübemi unuttum. Tabiatın bile bayram sevinci ile süslendiği, açılıp saçıldığı bu günde, törenden sonra ahbaplarımız ve çocuklarımızla beraber, büyük Atamızın sevdiği «Dağbaşını duman almış» şarkısı ile yola koyulduk, kırlara koştuk. Bulutsuz bir gök, parlak bir güneş, ılık bir hava.

Artık koşmacalar mı, köşe kapmacalar mı, birdirbirler mi, ne istersenız hepsini yaptık. Güzel havaya aldandık. Çocuklarla çocuk gibi olduk, tabiî yorulanlar, yumuşacık yemyeşil tabiat ananın halıları üzerine seriliyorlardı. Ben de bir ara uzandım, hattâ biraz kestirdim bile! İşte tedbirsizliğin cezası: Daha eve gider gitmez, bende hapşırma başladı. Tabiî bunu nezle takibetti, arkasından bir bronşit geldi. Ben bu bronşit ve aksırıklar arasında bunalırken oğlum sormağa başladı :

— Neden hastalandın baba? doktorlar hasta olur mu?

— Olur yavrum, hekim de insan değil mi? Söz dinlemeyen, tedbirde kusur eden herkes hastalanır. Hastalık küçüğe büyüğe bakmaz.

— Nedir, neden öyle ise rahatsızlandın?

— Ne olacak, sizlere kandım, havanın aldatıcı güzelliğine inandım, koştum, terledim, yoruldum, düşüncesizce ıslak çimenlere uzandım. Halbuki baharın güneşine aldırmamalı, terli terli ıslak çimenlerde fazlaca kalmamalıydım.

— Bayağı meraklandım, nedir şu bahar hastalığı baba?

— Büyüklerimizin «bahar başına vurmuş» sözünü işitmişsindir. Sakın bahar güneşine inanmayın, günlük güneşlik diye, kışın sıkı sıkı giyindiğiniz, çamaşırlarınızı birden bire çıkarmayın.

— Neden?

— Neden olacak, çünkü ilkbahar aylarının sıcaklığı çoğu zaman aldatıcıdır. Güzel günler henüz tamamen yerleşmemiştir. Sabah hava güneşli iken, öğleden sonra birdenbire yağmur yağar, etraf kararır, ortalığa bir soğuk yayılır. İşte bu yüzden soğuk almalar, nezle ve grip vakalarının arttığı mevsim çok kere bahardır. Bir kere bünyemiz hava şartlarının etkisinden henüz kurtulamamıştır ve yıpranmış durumdadır. Bu bakımdan mikrop ve virüsler karşısında savunma gücü de son derece azalmıştır.

— Peki bahar hastalığına tutulmamak için ne yapmalı?

— Baharın çok güzel havalarında bile elinin altında daima bir trençkot bulundurmalı. Nisan, mayıs yağmur ayıdır. Baş ve ayaklar yağmurda ıslanmamalı, ıslanınca bademcik, beyin nezlesi gibi hastalıklara tutulacağımızı unutmamalıyız.

Hastalıklara karşı dayanıklı olmak için de içlerinde pek çok vitamin bulunan yeşil sebze ve yemişler yiyerek vücudumuzu kuvvetlendirmeye çalışmalıyız.

Dr. Kâmran Şenel

ATOMLA İŞLEYEN NAUTILUS denizaltı gemisinin ŞANLI SEFERİ

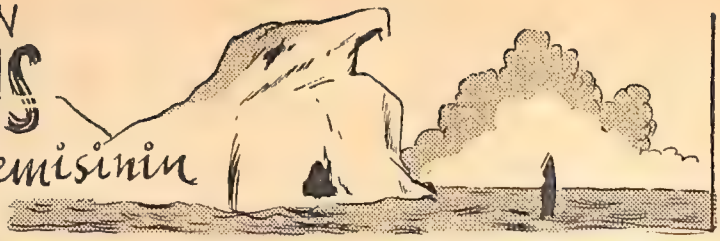

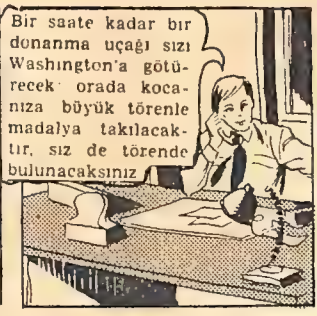

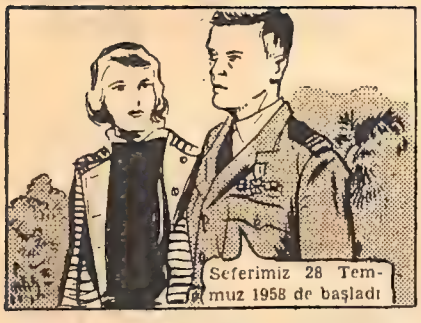

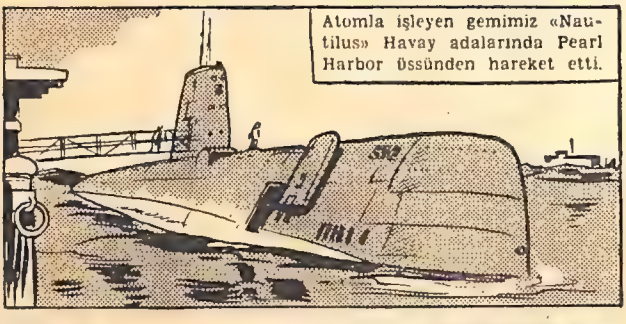

30 Temmuz akşamı geminin büyük salonunda

Arkadaşlar, sözün doğrusu şu ki, biz hep birlikte, her zaman için en büyük denizcilik macerası sayılacak bir sefere çıkmış bulunuyoruz!

Denize dalıp bir okyanustan öbür okyanusa kutup buzlarının altından geçerek gideceğiz

Yani Nautilus'un 116 kişi olan gemicileri ve subayları Pasifik Okyanusundan dalıp kutup noktasından geçerek buz tabakası altında ilerliyecek ve Atlantik Okyanusuna çıkacaklardı.

KUZEY KUTBU
BEHRING BOĞAZI
PASİFİK OK.
ATLAS OK.

yolumuzun üstünde büyük bir buzdağı ile karşılaşmıyalım

Buralarda yazın buzdağı nadir görülür Hem geminin pek sezici aletleri var

Derinlik 90 metre hız saatte 20 deniz mili

Geminin deniz yüzünü görme aletinde en son kara parçasının gittikçe kaybolduğu görülüyordu.

Nautilus, 1 Ağustosda, Behring Boğazını geçmeden denize daldı, buz tabakasının altına girdi.

Ne dersin, bu hale Slim? Çelik kafes içinde buzlar altında.

Ben şimdi, seferin başarı ile bitmesinden sonra alacağımız 48 saatlik izni düşünüyorum

Kumandan, buz tabakaları altında, deniz içinde yolculuğumuz ne kadar sürecek dersiniz?

İşler hep yolunda giderse dört veya, beş gün kadar!

Üç sondaj aleti, on tane sezme cihazı, sonra ses duyma ve televizyon aletlerimiz çatışmaları önler, gemimiz emniyettedir

Bunlara diyecek yok ama, ya yolumuzu buzlar tıkarsa?!

Torpillerimiz ne güne duruyor?! Üzerlerine torpil salar buzları hallaç pamuğu gibi atarız!

Adamlarımızın rahat ve şen yaşamaları için gemide her şey vardı. Seyahat süresince 38 sinema filmi gösterilmişti.
Ben hazırım
Kabul,
Çocuklar! Size güzel bir haber getirdim Kumandan bir resim yarışması açıyor: NAUTİLUS için bir kutup bayrağı resmi yapılacak!
İçindeki türlü âlet ve cihazlar sayesinde atom denizaltı gemisi 59 saatten beri pek mükemmel ilerlemektedir.
3 Agustos saat 23:: 12 Muzik aleti en yeni şarkı ve havaları çalarken...
Kaptan Anderson kumanda odasında mikrofonu eline aldı.
Müzik sussun arkadaşlar! Hedefe yaklaşıyoruz Kutup keşfi uğrunda ölenler için bir dakika ihtiram duruşu!
Müzik durdu. Gemidekiler bir araya toplandı. Ayakta bir dakika sessiz ihtiram duruşu yapıldı.
Beş... Dört.., Üç... İki... Nautilus kutbun altından geçiyor!!!
Başarı sevincinin coşkun haykırışmaları gemiden dışarıya taşıyordu
HIIP HIP HURRAH
Dostlarım, Tanrıya şükredelim ve selâmetle evlerimize dönmemize yardım dileyelim.
İşte zafer pastası!
Bravo! Hem de şekerle kremden kutup bayrağı ile!
AUTİLUS
Kaptan! Benim hizmet kontratım saat 24 de sona erdi Yeniden yazılmak için imza vermeğe geldim!
kutup noktasında hizmete giren tek gemici sen olacaksın, dünyada!

Nautilus yüzlerce metre kalınlıkta buz tabakasının altından geçip 5 Ağustos saat 9 : 54 te Grönland sularında deniz yüzüne çıktı.
Büyük Kuzeyın deniz yolu artık çizilmiştir!
... B. Amerika deniz kuvvetlerine bağlı bir uçak, kutup muzafferi Kaptan Anderson'u Washington'a götürüyordu.
Nautilus, İngiltere'nin Manche (Manş) denizi sahilinde küçük Portland liman şehrine doğru yol alırken...
İşte, tenis topu büyüklüğünde bir uranyum topağının verdiği enerji ile yapılan iş : 3500 tonluk bir gemi 68000 mil yol gitmiştir
Hem onda hâlâ bunun beş mislini yapmağa yetecek kadar enerji bulunmaktadır.
Eh... şimdilik Allahaısmarladık sevgilim, gemim Portland'a varmadan yetişip kumandayı ele almalıyım
Birkaç saat sonra da Atlantikin bu tarafında bir helikopter, Kaptan Anderson'u gemisine indirdi.
Bu unutulmaz seferi hep birlikte başaracağımızı size söylememiş miydim?
12 Ağustosta İngiltere toprakları göründü. Nautilus, Portland limanında pek parlak şenliklerle karşılandı.

HAVA karardıkça Lester'in telâşı bir kat daha artıyordu Çakıl döşenmiş yolda sinirli sinirli bir aşağı bir yukarı dolaşırken, bir taraftan da o gece ne yapacağını düşünüyordu Sirktekiler giyinmeğe başlamışlardı bile Az sonra kendisi de sırkin en çok alkış toplayan numarasını yapmak için ortaya çıkacaktı Bir an kendisini aslanların karşısında görür gibi oldu Başından aşağı kaynar su döküldü sanki Koca sirkte bu işi yükleyecek başka birini bulamamışlardı Şans işte! Niye kendisini seçtiklerine bir türlü akıl erdiremiyordu Öyle pek cesur bir insan da değildi Aslanları severdi ama, karşıdan karşıya Işıkların yandığını görünce, bu kara düşüncelerden silkinip istemiye istemiye giyinme odasının yolunu tuttu

Lester'in elinden her iş gelirdi. Sirkte başı darda kalan, ona başvururdu. O gün aslan terbiyecisi hastalanınca, müdür de aynı şeyi yaptı Sabahleyin erkenden onu yanına çağırıp dedi ki :

«Lester, oğlum, biliyorsun, aslan terbiyecisi bu gece gösteri yapamıyacak Ben onun yerine senin çıkmanı uygun gördüm.»

Sonra, yumuşak bir sesle nasihat vermeğe başladı :

«Yavrum, insanın hayatta ilerlemesi için önüne çıkan fırsatlardan faydalanmayı bilmesi şarttır. İşte, bu ayağına gelmiş bir nimet. Haydi, göreyim seni »

Adamcağız sapsarı kesildi Şaşırıp kaldı

«Efendim ben bu işi beceremem,» diye kekeledi.

Müdür sert sert :

«Ben ne diyorsam o olacak » diye bağırdı. «Fazla lâf istemem Aslanlarım kediden farksız Üstelik ne yapacaklarını da çok iyi biliyorlar Sana düşen bütün iş, kamçıyı şaklatıp tempoya uygun hareketlerini sağlamak Bunu da her gece seyrediyorsun Haydi iş başına.»

Böylece bu iş de Lester'in üstüne kaldı

Az sonra aynanın karşısına geçmiş kendini seyrediyordu Bu üniforma çok yakışmıştı Kamçıyı aldı Şöyle bir şaklattı Bir de şu elinin ayağının titremesi olmasa, haşmetli bir aslan terbiyecisine benziyecekti

O gece, işler yolunda gitti Müdürün hakkı varmış Aslanlar, kediden de usluydular Numaralarını her geceki gibi tekrarladılar Gösteri bitince, salon alkıştan inledi

Lester, kan ter içinde odasına girerken, müdür koşa koşa gelip onu kucakladı, tebrik ve teşekkür etti Yalnız kalınca, derin bir oh çekti. Elbiselerini çıkarırken, kendi kendine :

«Şükür, bu işten de yüzümün akıyla çıktım Hiç kimse ne kadar korktuğumun farkına varmadı,» diye için için seviniyordu Ama vaziyet hiç de sandığı gibi değildi Bu işten öyle kurtulmamıştı Çünkü aslan terbiyecisi en azından altı ay yataktan kalkamıyacak kadar hastaydı.

Ertesi akşam, aynı gösteriye çıktığında her tarafı zangır zangır titriyordu. Reks'ten ödü patlıyordu. Reks, sirkteki aslanların en azılısıydı İşin kötüsü, Lester'in korktuğunu gözlerinden anlamıştı.

Verdiği emirlere aldırış etmiyor, ona meydan okuyordu Bir ara gözlerini Lester'e dikip acı acı kükredi. Durum gittikçe kötüleşiyor-

KİM BİLİYOR?

1. **Şam fıstığı nerede yetişir?**
2. **İpotek ne demektir?**
3. **İnsanlar kâğıt yapmayı kimden öğrenmiştir?**
4. **Homer kimdir?**
5. **Atmosfer nedir?**
6. **Balıkların kalbi kaç gözlüdür?**
7. **Çikolatanın içinde neler vardır?**

(Cevabı sh. 49 da)

du Lester kamçıyı şaklattı, bütün gücünü toplayıp :

«Reks, ayağa kalk,» diye bağırdı.

Hayvan yerinden bile kıpırdamadı Bunu gören diğer aslanlar da söz dinlememeğe başladılar, tel örgünün içinde istedikleri gibi dolaşıyorlardı.

Halk, bu tatsız gösteriye artık son verilmesini istiyordu.

«Beceremiyecektin de niye ortaya çıktın Paramıza yazık değil mi?» diye bağırışıyorlardı Lester ne yapacağını şaşırmıştı Sirk müdürü koşup aslanları yerine koydu

Lester, utancından kimsenin yüzüne bakamaz olmuştu. Sabahleyin müdürün kendisini çağırdığını söylediler Bunun ne demek olduğunu anlamıştı Artık çok sevdiği sirkten atılacaktı Ama, işin garibi müdür onu karşısına alıp şöyle dedi :

«Bunlar olağan işlerdir Herkesin başına böyle şeyler gelir Bu acemilik devri de gelir geçer, akşam yine aynı gösteriye çıkacaksın Göreyim seni yavrum, bu sefer güvenini kaybetme Bunun için de insan olduğunu, ne kadar kuvvetli olursa olsun hayvanlardan üstün bir yaratık olduğunu aklından çıkarma.»

Korkusunu yenemiyeceğini bildiği halde, canı gibi sevdiği sirkten ayrılmamak için

sustu.

Ertesi akşam, üniformasını giydi, kamçısını eline aldı. Artık gösterilerin başlamasını bekliyordu Bu sırada bir gürültüdür koptu Merakla seslerin geldiği tarafa koştu

«Ne var, ne oluyor?» diye sorunca, palyaçolardan biri :

«Reks kaçtı, Reks kaçtı,» deyip uzaklaştı

Etraf birbirine girmişti, seyirciler imdat, imdat diye bağırarak oraya buraya koşuyorlardı İş kendisine düşmüştü, ama ne yapabilirdi ki?... Biraz ilerleyince tüyler ürpertici bir manzarayla karşılaştı!...

Gözleri korkudan büyümüş bir çocuk, bir köşeye büzülmüş, Reks de ona saldırmak üzere!...

Lester, hemen ileri atıldı. Reks'le çocuğun arasına girip dimdik durdu O kadar kızmıştı ki, o anda kendisi aslanı parçalayabilirdi. Kamçısını havada şaklatıp :

«Reks, haydi yerine!» diye gürledi. Hayvan, ömründe bu kadar sert bir emir almamıştı. Artık terbiyecinin korkmadığını anlamıştı. Kuzu kesildi birdenbire Başını önüne eğip kafesin yolunu tuttu, usulca içeri girip bir kenara uzandı.

Dünyanın her yerinde tercih edilen mürekkep

SUPER PARKER Quink

Yazarken, dolma kaleminizi temizler

1 ons (29 cm³) TL. 1.80 • 2 ons (59 cm³) TL. 2.70 • 1/2 litre TL. 12.50

Çiçekli Şapkalar

BAHÇEDEKİ sebzelerin diplerini çapalayan çocuk, birinin kendisine, «Hey, Manuel!» diye seslendiğini duyunca başını kaldırdı Çapasına dayanıp tozlu yola baktı Arkadaşı okula beraber gitmek için kendisini çağırıyordu

«Daha hazırlanmadın mı? Geç kalacaksın Yoksa bugün okulların açıldığını unuttun mu?»

Manuel kızararak :

«Bu yıl ben okula gelemiyeceğim her halde,» dedi, «babam, okul çok uzak, yaya gidilmez diyor Sizinki gibi bir eşeğimiz de yok ki onunla gidip geleyim.»

Arkadaşı :

«Evet Neyse, ben geç kalıyorum,» diyerek yola koyuldu Az sonra da gözden kayboldu.

Manuel arkasından bir süre baktıktan sonra çapayı bir tarafa fırlatıp ilerdeki gölgeliğe doğru koştu Babası oturmuş harıl harıl hasır şapka örüyordu Adamın yanına sokuldu, titrek bir sesle :

«Biz eşek alamıyacak mıyız?» dedi «Bak bütün akranlarım bugün okula başladı Okuma yazma öğrenip adam olacaklar Ben hep böyle mi kalacağım?»

Babası derin derin içini çekerek :

«Oğlum,» dedi, «kazandığımız para boğazımıza zor yetiyor Elimizden ne gelir. Yoksa okula gitmeni ben de senin kadar isterim Çocukları bilgisiz bırakmak en büyük kötülüktür Hiç insan yavrusuna kötülük etmek ister mi? Bir eşek alabilseydik ben de şapkaları sırtımda taşımaktan kurtulurdum. Ama, hemen hemen hiç satış olmuyor ki! Dönüşte de yüküm bir parça olsun hafiflemiyor Hasır şapkalar da çok dayanıklı Öyle kolay kolay eskimiyorlar Herkes, başımdaki işimi görüyor, deyip geçiyor »

«Memleketimizi görmeye gelen bir sürü Amerikalı var,» dedi Manuel, «onlar da almaz mı dersin?»

Babası :

«Ah oğlum, yaşın küçük. Böyle şeylere pek aklın ermiyor,» dedi «Onlar şapkayı ne yapsınlar Bizim gibi bütün gün güneş altında çalışmıyorlar ya Onların bütün merakı süslü püslü acayip işe yaramaz şeylerde »

Sonra gülerek, «Çok konuştuk,» diye ilâve etti «Vakit geçiyor, haydi kalk pazara gidelim Bugün de bir şansımızı deniyelim bakalım »

Manuel pazar yerine bayılırdı Orada rastladığı çeşit çeşit kokuları, sesleri, insanları günlerce unutamazdı. Babasıyla şapkaları topluyarak yola koyuldular Büyük meydana geldikleri zaman her tarafı tıklım tıklımdı. Babası gözleriyle bir yer arayıp dururken Manuel onu kolundan çekip eşek satan bir adamın yanına getirdi

— Bak baba burada bize yetecek kadar bir yer var. Burası çok işlek Göreceksin, bugün getirdiklerimizden bir tane bile kalmıyacak »

Beraberce şapkaları boş tahta kutuların üstüne dizdiler Artık müşteri beklemekten başka yapılacak iş

kalmamıştı

Az sonra uzun boylu bir adam önlerinden geçti.

Babası :

«Beyim, çok sağlam şapkalarımız var,» diye ona bir tane satmağa çalıştı.

Adam şöyle bir baktı :

«Istemez, istemez eskisi daha iş görüyor,» deyip uzaklaştı.

Onun arkasından etrafına bakına bakına bir kız geldi.

Babası yine :

«Satılık yeni şapkalar,» deyince kız dudak bükerek :

«Hıh!» dedi, «Dedem zamanından kalma şeyler Ne yapayım onları! Evde bin kat güzelleri var.»

Hiç satış olmuyordu Manuel etrafına bakınmağa başladı Az ötede çiçekçi teyze sergisini kurmuştu Çocuğu görünce tatlı tatlı gülerek selâmladı. Sonra yanına çağırdı :

«Yavrucuğum, şuradan yiyecek bir şeyler alıncaya kadar sergime göz kulak oluver,» dedi.

Manuel sevinçle oraya koştu Çünkü çiçekçi teyzenin renk renk yapma çiçeklerle süslü sergisine bayılıyordu

Kadın paralarını koyduğu çömleği göstererek :

«Bunlar sana emanet,» deyip uzaklaştı.

Güneşin ışıkları altında bu çiçekler öyle göz kamaştırıcıydı ki... Ne kadar da canlı duruyorlardı

Çiçekçi teyzenin para çömleği de çiçekleri gibi rengârenkti Manuel şöyle kapağını aralayıp içine bir göz atınca, nefesi kesilir gibi oldu Ömründe bu kadar çok parayı bir arada görmemişti Yalnız o kadarla bile bir eşek alabilirlerdi. Kapağını kapatıp çiçekçi teyzeyi beklemeğe başladı. Kadın az sonra elinde dumanları tüten bir tabak köfteyle çıkageldi.

Bir tanesini uzatıp, «Al Manuel, bu senin hakkın,» dedi.

Çocuk köfteyi tam çiğnerken etrafta bir gürültü koptu. Kalkan toz bulutu arasında bir sürü köpeğin deli gibi üzerlerine doğru geldiklerini gördü Peşlerine de bir yığın sokak çocuğu takılmıştı. «Hey, çekilin yoldan,» diye bağırıyorlardı.

Çiçekçi teyzenin, «Durun, bu tarafa gelmeyin,» demesine kalmadı, azgın köpekler çiçek tablasını devirdiler Manuel hemen eğildi, ayak altında çiğnenmesinler diye çabuk çabuk toplayıp hepsini yerden kaldırdı.

Kadıncağız çiçeklerine hiç bir şey olmadığını görünce çocuğa teşekkür etmeğe başladı. Sonra da tabladan bir demet alıp :

«Sen olmasaydın şimdi hepsi çiğnenip gidecekti,» diyerek eline tutuşturdu.

Bu hediye Manuel'in çok hoşuna gitmişti doğrusu. Durup, önünde kaynaşan kalabalığa bakmağa başladı Amerikalıların hemen hepsi bir kere çiçekçi teyzeye uğruyor en canlı renklilerinden demet demet satın alıyorlardı Kırmızıyı ne kadar da çok seviyorlardı. Onlar önünden renkli resimler gibi geçerlerken, bir ara gözü elindeki çiçeklere ilişti Birden kafasında bir şimşek çaktı.

Hemen babasının yanına koştu. Elindekileri göstererek :

«Baba, baba!» diye bağırdı. «Bak, bunları bana çiçekçi teyze verdi. Benim de aklıma bir şey geldi. Gel bunlarla şapkaları süsliyelim. Göreceksin herkes kapışacak.»

Babası sıkıntıyla kaşlarını çatıp :

«Haydi oğlum çekil başımdan,» dedi. «Böyle saçma sapan konuşup büsbütün canımı sıkma Sen ne sanıyorsun, herkes şapkayı keyif

BAHAR

Bak anneciğim çiçeklerime
Hepsinin gülüşü ayrı bir bahar
Kokla tazeliği, ne engin bir bak
Renklerinin ucu göklere kadar.

Ne güzel evlerin duruşu bugün
Yağmur, başka bir el, başka bir yürek
Hepsini arıtıp sevinin demiş
Güzellikten ölmez renkler vererek.

Gökyüzü soyunmuş giydiklerini
Tüy gibi bir mavi yeni elbise
Bak bak anneciğim şu bulutlara
Ak ak uçuyorlar çağıran sese.

Çocuklar şen, dünya çın çın kahkaha...
Tutmuşlar elinden toprak ananın
Halka halka dönüyorlar varlıkla
Yeni hızı onlar şimdi dünyanın.

İbrahim Zeki Burdurlu

için mi giyiyor? Bu kızgın güneş altında çalışan insanların başka işleri güçleri yok da şapkanın süsüyle mi uğraşacaklar?»

Manuel önlerindeki sergiyi göstererek :

«İyi ama bak sabahtan beri daha bir tane bile satamamışsın! Ne olur, bir kere deneyelim.»

Babası çocuğun ısrarlarına dayanamıyarak biraz yumuşadı :

«Pekâlâ senin dediğin olsun. Haydi ne yaparsan yap.»

Manuel çiçekleri şapkaların üstüne yerleştirmeğe başladı.

Az sonra oradan geçen bir Amerikalı önlerinde durdu. Şapkalara bakarak :

«Ne güzel şey bunlar Ver iki tane şuradan,» dedi

Babası bir avucunda parlayan paralara, bir de oğluna bakıyordu. Çocuğun buluşuna hayran kalmıştı.

Manuel gidip çiçekçi teyzeden bu sefer parayla bir sürü çiçek aldı. Şapkaları süsledi.

Daha akşam olmadan hepsini satıp bitirdiler

Babası elini şişkinleşen para kesesi üzerinde gezdirirken gülerek :

«Bugün şansımız açık gitti,» diyordu. Manuel merakla sordu :

«Bir eşek alacak kadar paramız oldu mu?»

Babası :

«Bakalım,» diyerek eşek satan adamın yanına yaklaşıp keseyi avucuna boşalttı

«Dostum, bununla bize bir eşek verebilir misin,» dedi

Adam elindekileri sayarak daha bunun üç katı kadar para toplamak gerektiğini söyleyince Manuel'in bütün ümitleri kırıldı. Demek, bu yıl okula gidemiyecekti.

Manuel'in gözlerinden yaşlar boşanmağa başladı :

«Aradan haftalar geçer,» diye kekeledi. «O zaman arkadaşlarıma nasıl yetişirim.»

Bunun üzerine satıcı :

«Durun bakalım. Şöyle bir şey aklıma geldi: Şimdi borcunuzun bir kısmını verirsiniz, geri kalanını da şapkaları sattıkça yavaş yavaş ödersiniz.»

Babayla oğulun durakladıklarını görünce :

«Niye öyle şaşkın şaşkın bakıyorsunuz. Alın götürün, bu eşek sizin,» dedi.

Manuel kulaklarına inanamıyordu. Bir sevinç çığlığı atarak adamın boynuna sarıldı.

«Benim iyi kalbli satıcı amcacığım, bu iyiliğini hiç unutamıyacağım.»

Sonra sıçrayarak hayvanın sırtına kuruldu.

Satıcıya :

«Adı ne,» diye sorunca adam gülerek :

«Bundan sonra Çiçek olsun,» diye cevap verdi

Baba oğul büyük bir sevinçle evlerinin yolunu tuttular.

İşte bahar geldi. Ormanların küçük perileri kuru dallardaki kar çiçeklerini silkeleyip yerlerini canlı, pırıl pırıl, renk renk bahar çiçekleriyle donattılar. Orman perileri kocaman çiçeklere benzerler. Ama öylesine canlıdırlar ki bir daida durup yazı beklemek sıkar onları. Dere kıyısında, geniş çayırlarda koşmak, suların sevinçli şarkılarına uyup, hep dansetmek isterler.

Aida Foster bale okulunun bu küçük öğrencileri de birer orman perisi miydi eskiden? Kimbilir! İnsan doğmadan önce ne olduğunu hiç bilemez ki Ama şimdi bu küçük balerinler, nilüferlerle kaplı derenin kıyısında, şeftali çiçeklerinin altında dansederken kendilerini birer bahar çiçeği gibi hissetmiyorlar mı? Hele ayakta duran küçük balerin? Yüzünü gökyüzüne kaldırmış içindeki yeni duyguları dinliyor ve mırıldanıyor: «Bu bahar mutlaka çok güzel şeyler olacak!»

Şair Kardeşlerimizden

Serpil Kenber Başak

4 Kasım 1953'te İstanbul'da doğan Serpil Kardeş, daha bu yıl okula başladı. Hemen arkadaşları arasında yazıyı ilk sökenler arasına katıldı. Eskiden şiirlerini annesine yazdırırdı, artık kendisi yazmıya başlıyacak. Serpil Kardeş'in ayrıca müziğe de çok istidadı var. Beş yıldır piyano çalışıyor. Onun bundan önceki sayılarımızda da şiirleri çıktı. Büyükler gibi yazmıya özenmediği için bu şiirler çocukluğunun sâf havasını veriyordu.

Geçen gün yine bir tomar şiirle çıkageldi. Bu şiirleri okuyunca doğrusu pek sevindik. Çünkü bunlar şair kardeşin bu yolda gittikçe geliştiğini haber veriyordu. Şimdi bu şiirlerden birkaç tanesini sizlere de sunuyoruz. Bakın ne güzel şiirler!

BAYRAĞIM

Benim bir bayrağım var,
İçinde ay - yıldız yaşar.
Dalgalan bayrağım dalgalan.
Aç kırmızı kanatlarını,
Gül bana gül bayrağım,
Benim güzel bir bayrağım var,
İçinde ay - yıldız yaşar.

★

DOĞAN KARDEŞ'E

Yokluğunu çekiyoruz biz senin
Ama sen hiç ölmedin
Güzel kalbimizde yaşıyorsun sen bizim
Doğan Kardeş, Doğan Kardeş.
Uyan artık rüyandan
Senle el ele verelim
Güzel dünyamızı beraber gezelim.
Doğan Kardeş, Doğan Kardeş.
Seni sever herkes.
Çok güzel bir günde
Gittin kara rüyalara
Yuvarlandın dağlardan
Gömüldün bir kara,
Ağladık, sızladık
Artık sen yoktun aramızda
Küstün mü bize? Söyle Söyle?
Ne oldu deriz Doğan Kardeş'e
Doğan Kardeş, Doğan Kardeş.
İzinde yürürüz her zaman
Sensiz olamam hiçbir an,
Bilgi dolup taşıyor
Senin mecmuan.
Tanıtıyorsun bana
Tanımadığım arkadaşları,
Öğretiyorsun bana
Bilmediğim şeyleri
Doğan Kardeş, Doğan Kardeş
İzindeyiz hepimiz
Sen ölmedin diye
Seviniriz biz.

★

ANNECİĞİM

Seni ne kadar çok severim,
Kucağına aldın büyüttün
Arabayla gezdirdin,
Benim sevgili anneciğim
Esmer annemsin
Kara gözlü iyi huylu,
Melek gibisin.
Bakarsın bize durmadan
Doyurursun karnımızı,
Benim güzel anneciğim.
Anne ben seni
Ne kadar çok severim,
Seni kaybetmiyeyim diye
Allaha dua ederim.

BALERİN KIZ

Ellerini kaldırdı
Havalandı, yuvarlandı
Bir döndü iki döndü
Sonra selâm verdi
Alkışlarla gül topladı.

ÇİÇEKLER

Durmadan büyürler
Bizden su isterler
Mor menekşe, gül, papatya
Ne güzel kokuyorlar.
Bir gün kopardım karanfili dalından,
Sonra çok acıdım, yemin ettim içimden
Bir daha hiç çiçek koparmıyacağım,
Onlara uzaktan bakacağım, seveceğim.

Kardeşlerimizden

ANNEM

Küçük bir bebektim ben,
Ne yürür ne konuşurdum,
Annem beni ninnilerle
büyüttü
Hastalanınca beni ağlıyarak
öptü.
Bana bir melek gibi baktı,
Bana masallar anlattı,
Şimdi büyüdüm artık,
Bir gün beni çağırdı yanına,
Küçükken beni nasıl
baktığını anlattı bana
Ben annemi çok severim,
Sen bir meleksin derim,
Ben annemi çok severim.

İclâl Ardatürk (Diyarbakır)

★

MAVİ BULUT

Mavi, beyaz
Her kaldırışımda
Başımı göğe
Seninle karşılaşırım
Mavi bulut
Kararınca
Sevmiyorum seni.
Mavi, beyazlıktan
Çıkma
Güzel bulut...

Lâle Özurgancı

★

HARMAN

Çiftçi dayı sürüyor
Bağını bahçesini.
Lıkır lıkır içiyor
Bembeyaz ayranını.
Kızgın güneş kavuruyor
Kırları, bayırları.

Azize Doruker

★

27 MAYIS

Unutamıyorum o günleri,
Gözümün önünden gitmiyor
O yaşlı gözler.

Gül Atasağun

★

YURDUM

Sende büyüdüm
Sende öleceğim
Bütün kudretimle
Çalışıp
Seni yükselteceğim.

F. Saba DOLUCA

★

ELMALAR

Dal uçlarında,
Elmalar vardı
Altın altın
Yıldız gibi.

Rânâ Miras
(4,5 yaşında)

BİR KÖY EVİM VAR

Güller güller en güzel güller
Beyaz güller yolumda benim
Yolumda
Çiçekli yollarında
Benim ışıklı bir köy evim var
Sarı kırmızı yollarımda
Karşısında dal dal güllerim var

II

Benim bir köy evim vardır
Sarı, kırmızı
Küçücük bir kapısı vardır
Kuş inmiş yeşil yapraklara
Bütün ağaçlar esmiş gecede
Kırmızı, sarı, yeşil çiçekler var
Parmak parmak
Sarı, kırmızı tomurcuklarım var

III

Benim küçücük sarı evim var
Bir penceresi bir kapısı
Üstü sivri kiremit
Gece vakti
Adaların yanında
Servi ağaçlariyle
Güzel köy evim var
İçinden mi geliyor, dışardan mı?
Sarı ışıklı yolu var
Köy evimin.

Mine AYDIN

BAYRAĞIM

Damarlarımızdaki asîl kan kırmızısı,
Dalgalan! Dalgalan göklerde nazlı bayrağım.
Âşıktır sana bu vatanın erkeği kızı;
Dalgalan! Dalgalan bu kutsal yerde bayrağım

Abdullah BİZDEN

TEMİZ

Kuşlar ne temiz,
Kelebekler ne temiz,
Çiçekler ne temiz,
Ne temiz
Kedimiz...

Ayşe Gökdemir

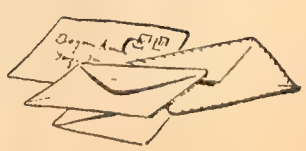

OKULUM

Benim güzel okulum
Bana bilgiyi sen öğrettin
Yaşa cici okulum.
Okuluma giderim
Kapısından geçerim
Kapıyı tıklatıp
Sınıfıma girerim

Bilge Baydan

EFLÂTUN CEM GÜNEY'LE NELER KONUŞTUM?

— Çocuk hikâyeleri yazmak nereden aklınıza geldi?

— Ben masal analarının dizleri dibinde büyüdüm, masalların tadını onlardan aldım. Sonra düşündüm, bunlar kaybolup gidecek. Bari okuyup dinlediklerimi kaleme alayım dedim. Ama masal analarının verdiği tadı verebildim mi veremedim mi, onun orasını siz daha iyi bilirsiniz.

— İlk yazdığınız hikâyeniz?

— Rahmetli oğlumla beraber yazdığım «Dertli Kaval».

— Bugün yetişen çocuklar size yarın için ümit veriyor mu?

— Evet Bence çocuklar yarının ümit dünyasıdır. Onların ayak seslerinden yarınların sesini duyuyorum. Onların gözlerinde yarınların mutluluğunu buluyorum.

— Sizce ideal bir çocuk nasıl olmalıdır?

— Her gün yeni bir şey öğrenen, öğrendiği şeylerle yarınları ören bir çocuk olmalıdır.

— Çocuk hikâyeleri arasında en beğendiğiniz?

— Benim hikâyelerimden başka hepsi. Ben hikâyelerimin hiçbirisini beğenmiyorum, fakat hepsini çok seviyorum. Beğenmek bana düşmez, beni okuyanlara düşer.

— Masallarınızın sonundaki «gökten üç elma düştü» deyimi ne demektir?

— Masalların sonundaki üç elma, yazıların sonundaki üç nokta gibi, yahut beni dinleyenlere Allahaısmarladık der gibi bir şey. Bununla beraber niçin başka bir şey değil de üç elma derseniz... Halk inanışlarına göre, üç elma gönül almadır. Hattâ her biri dilek ifade eder : biri at, biri evlât, biri de murattır.

Ayşe Karabulut (Fatih İlkokulu)

GÜZEL KAR

Yurdumuza hoş geldin
Güzel kar.
Haydi şimdi yağ bakalım
Biz kar topu oynıyalım.
Ama çok kalma sakın!
Misafirler çok oturmaz
Sen de çok oturma
Fakirleri düşün

Gül Atasağun

★

ANNEM

Her sabah uyanınca,
Baş ucuma gelir beni öper.
Ben annemi çok severim,
O da beni çok sever.

Alp İskenderoğlu (İzmir)

★

K I Ş

Yine kış geldi,
Yerler örtüldü karla.
Saçaklardaki kuşlar,
Cıvıl cıvıl bakarak
Yerde yem arar.

Volkan OKTAR

★

KARDEŞİME

Oya gibi kirpiğin var,
Kapkara gözlerin var,
Benim canım kardeşim,
Seni candan severim.

Füsun Sönmezay (Hayrabolu)

VİNÇ

Birinci sınıfa başlayan çocuklara öğretmen, babalarının mesleklerini soruyordu:

— Söyle bakalım Tuna, baban ne iş yapıyor?

Tuna:

— Otobüsleri kaldırıyor efendim, diye cevap verdi.

Bir sıra önde oturan Suat adlı çocuk yanındaki arkadaşına yavaşça sordu:

— Pek iyi anlıyamadım, neymiş babası?

Arkadaşı büyük bir saflıkla cevap verdi:

— Vinçmiş, vinç!

Cem Bulgay

Yazılar

Çinlilerin adları niçin kısadır?

ESKİDEN Çinliler ilk doğan erkek çocuklarına upuzun isimler koyarlardı Ailenin mutluluğunun buna bağlı olduğuna inanırlardı Onlara göre büyük adamlar ancak adı uzun olanlar arasından çıkardı Bu yüzden memleketteki anneler babalar arasında devamlı bir ad bulma yarışı vardı Herkes komşusunu geride bırakmağa çalışırdı

Günlerden bir gün, Shen ailesinin topaç gibi bir bebekleri oldu Anne baba çocuğun ismini çok önceden hazırlamışlardı Günlerce düşünüp taşınıp, herkese parmak ısırtacak kadar uzun bir ad bulmuşlardı

Oğullarını akrabalarına, komşularına gösterirken göğüsleri kabararak adını söylüyorlardı : Ricki Ticki Tambo No Si Rambo Hari Bari Bushki Pari Pim Po Büyük bir başarıydı bu... Her duyanın parmağı ağzında kalıyordu.

Herkes çocuğu, bu koskocaman adıyla çağırmak zorundaydı Kısaltma yapan, aileye saygısızlık etmiş olurdu

Aradan yıllar geçti Evlerine bir bebek daha geldi Ailenin diğer çocukları ilki kadar önemli sayılmadığından buna çok kısa bir ad verdiler : Ah Fu

Upuzun adlı ağabey, kardeşiyle koşup oynıyacağı günleri iple çekiyordu Nihayet o isteği de yerine geldi. Bir, iki yıl sonra iki kardeş artık birbirlerinden ayrılmaz oldular

Sık sık yarış yaparlar, epeyce uzak bir yer olan Li Sung amcanın çiftliğine kadar koşarlardı En büyük eğlencelerinden biri de çiftliğin bir ucundaki kocaman bostan kuyusuna bağırıp seslerinin yankısını dinlemekti

Bir gün yine bu yankı oyununu oynuyorlardı Birdenbire büyük kardeş dengesini kaybetti ve kuyuya düştü

Ah Fu telâşla :

«İmdat, imdat!... yetişin kardeşimi kurtarın,» diye bağırmağa başladı ama görünürlerde kimsecikler yoktu. Sonra korka korka eğilip :

«Ricki Ticki Tambo No Si Rambo Hari Bari Bushki Pari Pim Po beni duyuyor musun,» diye sordu.

Kardeşi :

«Üzülme, Ah Fu, şimdilik canımı kurtardım Bir taşa tutundum. Yalnız ayaklarım suya değiyor. Koş Li Sung amcadan bir ip iste.» diye yukarıya seslendi.

Bunları dikkatle dinleyen çocuk ok gibi yerinden fırladı. Göz açıp kapayıncaya kadar çiftliğe vardı Adamı bulup :

«Li Sung amcacığım, Ricki Ticki Tambo No Si Rambo Hari Bari Bushki Pari Pim Po kuyunuza düştü. Çabuk bana bir ip verin de Ricki Ticki Tambo No Si Rambo Hari Bari Bushki Pari Pim Po'yu kurtaralım,» dedi.

İhtiyar adam çok üzüldü :

«Vah vah, demek Ricki Ticki Tambo No Si Rambo Hari Bari Bushki Pari Pim Po kuyuya düştü Şuralarda kocaman bir ip olacaktı. Zavallı Ricki Ticki Tambo No Si Rambo Hari Bari Bushki Pari Pim Po,» diyerek her tarafı aradı taradı ama bir türlü ipi bulamadı Neden sonra komşusuna ödünç verdiğini hatırladı. Hemen almağa gitti.

Ah Fu, yapılacak başka bir şey olmadığını görünce, annesine babasına haber vermek için eve koştu

Yolda bir sürü tanıdığa rastladı Her birine Ricki Ticki Tambo No Si Rambo Hari Bari Bushki Pari Pim Po'nun başına gelenleri anlattı. Bu arada epeyce zaman kaybetti Kısa zamanda bu haber ağızdan ağıza köyün her tarafına ulaştı

Ah Fu, kan ter içinde eve geldi. Annesini bulup ona Ricki Ticki Tambo No Si Rambo Hari Bari Bushki Pari Pim Po'nun kuyuya yuvarlandığını söyledi. Kadıncağız :

«Ricki Ticki Tambo No Si Rambo Hari Bari Bushki Pari Pim Po, sevgili yav-

«HANGİSİ DOĞRU» NUN CEVAPLARI

1. Biyoloji, 2. İsviçre, 3. Sümerler, 4. Karayibler denizinde, 5. Enderun, 6. Bulunduğu ortamın rengini almasıyla, 7. Venüs, 8. Su sarnıcı, 9. Rize, 10 Denizlerin derinliğini, 11. Gemi tamirhanesi, 12. İzmir - Aydın, 13. Karaburun.

rum,» diye dövünmeğe başladı. Sonra geçen her dakikanın çok önemli olduğunu düşünerek :

«Sen kuyunun başına koş Kardeşine kuvvet ver Ben de şimdi sağlam bir ip bulup getiririm,» dedi

Ah Fu çiftliğe döndüğünde Li Sung amcanın da elinde kocaman bir iple ağaçların arasından çıkıp geldiğini gördü.

Beraberce kuyunun başına gittiler.

Çocuk :

«Ricki Ticki Tambo No Si Rambo Hari Bari Bushki Pari Pim Po, ipi yakala,» diye seslendi

Kuyuda kardeşinin bitkin ama serzenişli sesi geldi :

«Çok şükür gelebildin...»

Epeyce uğraştıktan sonra atılan ipin ucunu tuttu Tam bu sırada kocaman bir merdiven yakalamış olan amcası, soluk soluğa çıkageldi Merdiveni içeri sarkıtıp aşağı indi Çocuğu sağ salim dışarı çıkardılar Bütün akrabaları, komşuları ve arkadaşları kuyunun başına toplanmıştı Zavallıcık saatlerce bir yere asılı kalmaktan bitkin düşmüştü. Yatağına uzandı Kardeşi hemen baş ucuna gelerek bir şey isteyip istemediğini sordu

Korkudan, yorgunluktan takatsız kalan çocuk hafif bir sesle :

«Evet, Ah Fu Şu kısacık ismini bana ver Herkesin gıpta ettiği adım da senin olsun Eğer birazcık daha uzun olsaydı şimdi çoktan boğulup gitmiştim Etrafındakilere dert anlatıncaya kadar aradan saatler geçti »

Annesi babası da yaptıkları hatayı anladılar Bu kocaman ismin çocuklarına hiçbir faydası yoktu Üstelik bunun yüzünden hayatı tehlikeye girmişti.

Ricki Ticki Tambo No Si Rambo Hari Bari Bushki Pari Pim Po'nun başına gelen, memleketin her tarafına yayıldı. Artık bunun ne kadar saçma bir gelenek olduğu ortaya çıkmıştı. Böylece uzun isimler koymaktan vazgeçildi. Bugün Çinlilerin adlarının çok kısa oluşunun sebebi işte budur.

Bunları Biliyor muydunuz?

Titicaca gölü nerededir?

Titicaca gölü, güney Amerika'da Peru ile Bolivya arasındadır Göl üzerinde işleyen vapurlarla iki devlet birbirine bağlanır. Göl denizden 3812 m. yüksektedir.

Fosil nedir?

Çok eski devirlerde yaşamış olan hayvan ve bitkilerin toprak altında kalıp taşlaşmış kalıntıları veya taş, kireç, kömür tabakalarında kalan izleridir. Bunların çoğunun yeryüzündeki neslı tükenmiştir.

Gök kubbesi çöker mi?

Gök kubbesinin çökmesi imkânsızdır. Çünkü aslında böyle bir şey yoktur. Bizim kubbemsi bir şekilde gördüğümüz gökyüzü güneş ışınlarının dünyanın etrafını çeviren atmosfer tabakasındaki yansımasından başka bir şey değildir.

Kulağımız her sesi duyar mı? Tabiattaki canlıların işitme gücü biribirinden farklı mıdır? Niçin?

Çok hafif veya çok şiddetli sesleri insan kulağı duymaz, ama hayvanların çoğu bunları gayet iyi işitirler. Meselâ biz bir fare yavrusunun sesini pek farkedemediğimiz halde kedıler bunu hemen farkederler Yarasalar da öyle tiz bir ses çıkarırlar kı, kulağımız bunu almaz.

Küçük böceklerin bile bizim duyamadığımız sesleri toplayan özel işitme organları vardır. Bu yüzden bütün hayvanlarda işitme duygusu çok kuvvetlidir. Bu da onların avlarını kolayca bulmalarına ve kendilerini tehlikelerden korumalarına yarar.

Hayvanlar kaç yıl yaşarlar?

Hayvanların çoğu insanlardan uzun ömürlüdür. Meselâ kaplumbağa aşağı yukarı 400 yıl kadar yaşar. Timsahların ortalama yaşı 300 yıldır.

Ama uzun yaşama birincilığı balinadadır. En az 500 yıl yaşar. Bazılarının 1000 yıl bile yaşadığı söylenmektedir. Çok iyi tanıdığımız hayvanlardan kedi 13, köpek 15, tavşan 5 yıl yaşar. Bazı kuşların da hayatı bizimkilerden uzundur. Meselâ kartal, kuğu, karga normal olarak 100 yıl yaşarlar. Diğer hayvanlardan papağanın ömrü 60, kazın 50, kanaryanın 24, tavuğun 14 yıldır.

Çocukların Adaleti

VAKTIYLE Bağdat'da Ali Hoca adlı çok zengin bir tüccar yaşıyordu. Günlerden bir gün hep aynı yerde oturmaktan bıkıp usandı, uzun bir yolculuğa çıkmayı aklına koydu. Birçok yabancı ülkeleri gezip görecek, bilgisini görgüsünü arttıracaktı. Hemen nesi var nesi yoksa sattı. Dükkânını kapadı. Bütün hazırlıklarını tamamladı Ama bu kadar çok altını ne yapacaktı? Buna bir türlü karar veremiyordu. Öyle ya yıllardır onlar için uğraşıp didinmemiş miydi? Altın bu, kime emanet edebilirdi ki! Hepsini yanında götürse de olmaz. Ya yolda eşkiyaların baskınına uğrarsa! Dönünce ne yapardı sonra... Günlerce düşünüp taşındıktan sonra çok güzel bir plân kurdu.

Büyükçe bir çömlek satın alıp içine altınlarını doldurdu Üstüne de bir sıra zeytin dizip ağzını sıkıca kapadı Doğruca kendisi gibi zengin bir tüccar olan komşusunun evine koşup, kapıyı çaldı.

— Eh komşum, dedi Şimdilik hakkını helâl et. Uzunca bir yolculuğa çıkıyorum Yalnız senden bir ricam var. Koyacak yerim yok. Şu bir çömlek zeytin sende dursun Artık inşallah dönüşte alırım.

Komşusu iyi yolculuklar diledikten sonra dedi ki :

— Bu bizim komşuluk ödevimiz. Al sana dükkânımın anahtarlarını vereyim. Çömleğini götür şarap fıçılarının yanına elinle yerleştir. Gelince de koyduğun yerden alırsın.

Altınlarını böylece güven altına alan hoca, gönül rahatlığıyla yola koyuldu.

★

Aradan yedi yıl geçti. Ne hoca geri döndü, ne de bir haber gönderdi. Bu arada kendisi de zeytinleri unutup gitti.

Bir akşam yemekte tüccarın hanımının canı zeytin istedi.

Adam :

— Hanım, bu vakit zeytini nereden bulayım, dedi. Sabah olsun bir çaresine bakarız.

Biraz sonra yerinden fırlıyarak :

— Yaa! Bak iyi ki aklıma geldi. Hoca giderken bize bir çömlek zeytin bırakmıştı. Şimdi sana istediğin kadar getiririm.

Hanımı, kendilerine emanet edilen çömleği açmasını doğru bulmayarak onu fikrinden caydırmağa çalıştı.

— Efendi bırak kalsın. Ben taze zeytin istemiştim. Onlar çoktan çürümüştür bile. Ya Ali Hoca dönerse adamın yüzüne nasıl bakarız sonra?

Adam bunlara aldırmadı ;

— Düşündüğün şeye bak, dedi, artık Hoca döner mi hiç Adamcağız kimbilir nerede öldü. Sen hiç üzülme, çömlek bizim sayılır.

Eline bir tabak alıp dükkânına koştu. Çömleği açıp bir zeytin adı Baktı ki yenilecek gibi değil

Üsttekilerin hepsinin çürük olduğunu görünce elini dibine daldırdı, Avucunda zeytin yerine altın görünce şaşırdı, gözlerine inanamadı bir türlü. Hemen çömleği boşalttı. Bir de ne görsün, ağzına kadar altın dolu. Demek bunca yıldır bir köşede atılı duran şu çömlekte bir hazine saklıymış!...

Zeytinleri yine yerli yerine yerleştirerek evine döndü.

— Hakkın varmış hanım, dedi, hepsi çürümüş Üzülme çömleği tıpkı eskisi gibi kapadım. Ali Hoca açıldığını imkânı yok anlıyamaz.

Aç gözlü tüccar, bütün gece Ali Hoca gelip çömleği isterse ne yapacağını düşündü durdu. Buna da bir çare buldu: Sabahleyin erkenden pazara gitti. En iyisinden birkaç kilo zeytin aldı. Altınları boşaltıp yerine bunları doldurdu. Ağzını güzelce kapatıp eski yerine koydu.

★

Bir ay sonra Hoca çıkageldi Hemen komşusuna giderek :

— Bunca yıldır sakladığın

çömleğimi almağa geldim. Bu iyiliğini hiç unutamıyacağım komşum. Çok çok teşekkür ederim.

Komşusu :

— Böyle şeyin lâfı mı olur! Birbirimize yardım etmek vazifemiz. İşte anahtar, git çömleğini yine kendin, koyduğun yerden al.

Hoca çömleği açar açmaz, ağzına kadar zeytinle dolu olduğunu görünce kanı beynine sıçradı ve hışımla komşusuna koştu :

— Altınlarım nerede? Bu çömlek altın doluydu. Ben giderken onları zeytinlerin altına saklamıştım.

Komşusu :

— Sana iyilik ettik, şimdi de beni hırsız çıkarıyorsun öyle mi? Çömleği verirken altın lâfı etmiş miydin be adam?... Kimse ona dokunmadı bile Eğer altın doldurduysan içindedir elbette.

Ali Hoca adamın yakasına yapışarak :

— Haydi çabuk kadıya gidiyoruz, dedi, bu masalını bir de o dinlesin bakalım ne diyecek?

Kadı'nın huzuruna çıktılar. Ali Hoca başından geçenleri anlatarak komşusundan şikâyetçi olduğunu söyledi.

Adam çömlekte altın olduğundan haberi bile olmadığını söyliyerek yemin edince kadı kararını bildirdi :

— Bu adam altınları çalarken kimse görmemiş. Elimizde başka ipucu da yok. Ben suçsuz olduğunu ilân ediyorum.

Ali Hoca bu büyük haksızlığa dayanamadı. Dâvasına bir de Halifenin bakması için hemen saraya başvurdu.

Devrinde adaleti yerine getirmekteki titizliğiyle ün salmış olan Halife, bu işi hemen ertesi gün ele alacağına söz verdi.

O gece Halife baş veziriyle birlikte etrafı teftişe çıktılar Tenha sokaklardan saraya dönerlerken işittikleri sesler meraklarını uyandırdı. Bir duvarın arkasına gizlenip bir sürü çocuğun ay ışığında niçin toplandıklarını anlamağa çalıştılar.

Arsada toplanmış olan çocuklardan biri :

— Haydi oyuna başlıyalım. Ben kadıyım. Çabuk huzuruma Ali Hocayla onu dolandıran tüccarı bulup getirin, deyince Halife ertesi günkü dâvayı hatırlıyarak oyunu merakla seyretmeğe koyuldu

Kadı olan çocuk bağdaş kurarak oturdu. Önüne iki çocuk geldi. Bunlardan Ali Hoca olanı yerlere kadar eğilip kadıyı selâmladıktan sonra derdini anlattı Söz sırası kendine gelince, diğer çocuk aşağı yukarı esas tüccarın söylediklerini tekrarlayıp yemin etmeğe başladı.

Çocuk kadı :

— Yeter anlaşıldı, diyerek onu susturdu Getirin bakalım bir de şu çömleği görelim.

Çocukların Ali Hoca olanı kalkarak büyükçe bir taş bulup kadı'nın önüne koydu.

Çocuk kadı, çömleği canlandırmak üzere konan taşa bakarak :

— Ne güzel zeytin bunlar. Bir tane ver de tadına bakayım, dedi.

Ali Hoca olan çocuk yerden ufak bir taş alarak uzattı. Kadı ağzını şapırdatarak:

— Çok da lezzetliymiş. Nasıl şey bu böyle? Zeytin yedi yıl durur da çürümez mi hiç?

Adamlarına dönerek :

— Bana iki zeytinci çağırın bakalım onlar bu işe ne diyecek?

Çocuklardan ikisi zeytinci olup kadı'nın önüne çıktılar.

Kadı :

— Şimdi iyice düşünün de söyleyin, zeytin kaç yıl bozulmadan durabilir?

— Efendimiz, ne kadar iyi saklanırsa saklansın üç yıl bile dayanmaz, renkleri kaçar, tadları kalmaz, yenilmiyecek bir hale gelirler, dediler.

Kadı çömleği uzatarak :

— Ya bunlar kaç yıllık?

Zeytinci çocuklar, taşları ellerinde evirip çevirdikten sonra cevap verdiler :

— Bu yılın, taze zeytin bunlar.

Kadı :

— Yanlışınız var, dedi. nasıl olur? Hoca onları bu çömleğe yedi yıl önce doldurmuş. Bu tüccara bırakmış. O da elini bile sürmediğine yemin ediyor.

Zeytinciler sözlerinde direnince, kadı biraz düşündü ve kararını bildirdi :

— Alın zindana götürün bu adamı. Zincire vurun. Bakalım emanet mala el uzatmanın cezası neymiş

(Devamı sh. 43 de)

Müzik Aletlerini Tanıyalım

SEKSTET

«Sekstet» denilen müzik grupunda altı enstrüman vardır. (Enstrümanlar için olduğu gibi yalnız insan sesleriyle icra edilen sekstetler de vardır.) Yaylı sazlar kuartetine ilâve larak bazan bir flütle bir korno konulabilir.

KORNO

Pirinç madeninden yapılan bu müzik âleti trompet gibi çalınırsa da, sesi onunkı kadar tiz ve açık değil yumuşak, kapalı ve ağırdır. Daha yumuşak, tatlı bir sesi vardır. Bazan bu ses çok uzaklardan geliyormuş gibi olur. Sesi o kadar tatlıdır ki, kompozitörler kornoya orkestrada tahtadan yapılan boruların çaldığı melodiyi çaldırırlar. Bazen çalgıcı sağ elini kornonun ucundaki açıklığa sokar. Böylece sesi sihirli, hülyalı bir hal alır. Korno çalmak epeyce zordur, hiç beklenmedik bir anda kötü sesler çıkabilir.

TUBA

Pirinç madeninden yapılan nefesli çalgıların sonuncusu «tuba» dır. Bu oldukça büyüktür. Borusu trombon ve kornonunkinden daha uzundur. Boru başlangıçta incedir. Gittikçe kalınlaşır, ucuna gelince iyice genişler. Bir borunun boyu uzayıp ucu genişledikçe sesi kalınlaşır. Tubanın da bu yüzden sesi kalındır. Onun şişman bir müzik âleti olduğunu söyliyebiliriz. Şişman insanlar gibi çabucak nefesi kesilir. Ahlaya, puflaya sesler çıkarır. Zaten doğru dürüst bir melodiyi çalamaz. Davul gibi tempo tutmaya yarar. Madenî enstrümanların en büyüğü olan tuba, bu bakımdan yaylı sazların en büyüğü olan kontrbasa benzetilebilir. Kalın sesi diğer madenî çalgılar için bir fon meydana getirir.

Tuba

DAVULLAR (Timbal)

Davul vurularak ses çıkaran enstrümanlardandır. Davula bazan yavaş, bazan hızlı vurulur. Böylece bir ritm meydana gelir. Ayrıca diğer enstrümanlar için tempo tutmakta da kullanılır. Davullar çok gürültülü ses çıkardıkları için daima orkestraların gerisinde yer alırlar.

Davulun birkaç çeşidi vardır En büyüğünün sesi en kalındır. Resimde gördüğünüz davulun gövdesi bakırdandır. Bu, orkestra için diğer davullardan daha önemlidir. Ayrı ayrı perdelere göre akord edilebilen tek davul budur. Diğer davullar hiçbir zaman değişik sesler çıkaramazlar. Yalnız vuruşa göre kuvvetli veya hafif çalınabilirler. Çoğu zaman bakır gövdeli davulların ikisi

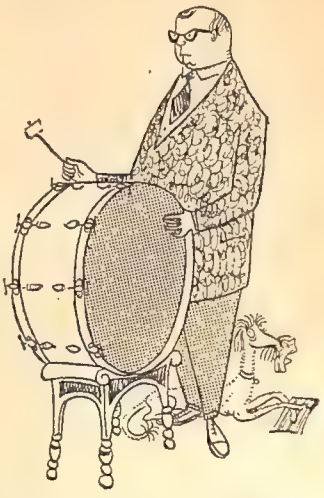

yanyana konularak çalınır. Davulcu bunların akordunu değiştirmek isteyince kenarlarındaki vidaları sıkıştırır yahut gevşetir. Davulları iki tokmakla çalar. Gökgürültüsü gibi sesler çıkaracağı zaman elleri hızla hareket eder. Eğer kuvvetle vurursa gök gürültüsü yakındaymış gibi gelir, insanın içine bir korku düşer. Hafif vurursa gök gürültüsü çok uzaklardan geliyormuş gıbı olur. Gümbür gümbür ses çıkarmak ıçın topuzu deriden yapılmış bır sopayla, hafif sesler ıçin üstü yün kaplı bir sopayla vurulur.

Resmını gördüğünüz bu davul çok büyüktür. Yan kısmı tahtadan yapılmış, altına, üstüne ince deri gerılmıştır Yan tarafı bır yere dayanıp bir tokmakla çalınır. Kuvvetli veya hafif ses çıkarılmak istendiğine göre tokmağın ucu deriyle yahut yünle kaplanır. Davul «güm güm» dıye sesler çıkarır. Bazan da ağır ağır tempo tutar.

TRAMPET

Trampet davuldan küçüktür İkı tahta değnekle çalınır. Altına ve üstüne deri gerilmıştır Alttakı derinin iç tarafında gergın teller vardır. Üst deriye vurulunca bu tel-

(Devamı sh. 49 da)

GÜMÜŞ LÂMA

(Baştarafı sh 12 de)

baban seni merak ederler Ben burada kalayım Sen çabucak gidip onlara haber ver. Çıngırağı Yama'nın boynuna bağla da benim lâmalarımı ağıla götürsün.

Kusi biraz düşündü. Amcasını ıssız dağların ortasında tek başına bırakmaya kıyamıyordu.

— Yama da burada sizinle kalsın, dedi. Ben yalnız giderim.

Yanında getirdiği ipin bir ucunu Paça amcanın bileğine, öteki ucunu da Yamanın boynuna bağladı. Omuzuna aldığı atkıyı da amcasına vererek yanından ayrıldı.

Hava karardıktan çok sonra Kusi'nin annesiyle babası ağılın kapısında bir ses işittiler. Hemen koştular Kusi dağlarda yürümekten o kadar yorulmuştu ki, koşamıyor, güçlükle nefes alıyor, adeta baygın gibi kıpırdamadan yatıyordu. Çocuğu kucaklayıp kulübeye götürdüler. Annesi üzerine birkaç battaniye örtüp onu ısıttı. Sıcak bir çorba içirdi. Kusi kendine gelince olanları anlattı. Babası vakit geçirmeden çobanlarla beraber yola çıktı. Karanlıkta yollarını görebilmek için ellerine meşaleler almışlardı.

Uzun zaman sonra Kusi uyandığı zaman bir mırıltı işitti. Sevgili lâması yanında yatıyordu. Paça amca da ocağın başına uzanmıştı. Kırık ayağını tahtadan destekler koyarak sarmışlardı

Babası ocağa odun atarken :

— Gümüş lâmamız olmasaydı Paça dağlarda donup kalacaktı, diyordu.

Gece olup ortalık soğuyunca Yama onun yanına yatıp uzun tüyleriyle hasta adamı ısıtmıştı. Şu gümüş lâma gerçekten uğur getiren, insanı tehlikelerden koruyan bir hayvandı.

SEVİMLİ YUVA

Gece gündüz durmaksızın şarkı söyleyen ırmağın kenarında, yemyeşil çalılıklar arasında eski bir çaydanlık vardı. Tek başına yaşamaktan bıkıp usanmıştı.

Bir gün, iki serçe yerde yem ararlarken gözlerine bizim yalnız çaydanlık ilişti.

Birbirlerine :

— Tam aradığımız gibi bir yer, dediler.

Bu sözlere çaydanlık pek sevindi. Bu mini mini, cana yakın kuşlar hemen işe koyuldular. Gagalarıyla dallar, yapraklar taşıyıp çaydanlığın içinde son derece güzel bir yuva yaptılar.

Artık çaydanlık da, en büyük derdi yalnızlıktan kurtulmuştu. Hele ana serçenin günlerce üstlerine oturup ısıttığı yumurtalardan yavrular çıkınca yuva büsbütün şenlendi. Çaydanlık üstlerine titriyordu onların. Anneyle baba yem bulmağa gidince yavruları düşmanlardan o koruyordu.

Bir gün, iki çocukla, bir köpeğin kendisine doğru geldiklerini gördü.

Çocuklardan birinin :

— Ayşe, şuna bak, ne güzel bir yuva, dediğini duyunca korkudan ödü koptu.

Ama, onlar yavrulara hiç dokunmadılar, küçükleri ürkütmemek için biraz geride durup hayran hayran baktılar.

Sonra çalıların üstünde korkudan titreşen anne ve babaya dönüp :

— Korkmayın, yuvanızın yerini hiç kimseye söylemiyeceğiz. Biz kuşları çok severiz, diyerek uzaklaştılar.

ÇOCUKLARIN ADALETİ

(Baştarafı sh. 40 da)

anlasın.

Oyunu büyük bir dikkatle seyreden Halife, çocukların bu buluşuna hayran kalıp, baş vezirine dönerek dedi ki :

— Yarınki mahkemede bu kadı da bulunsun, asıl kadıyı da çağırın gelsin Ali Hocaya söyleyin zeytinlerini de getirsin. İki tane de zeytinci bulun.

Ertesi gün sarayda mahkeme kuruldu Halife yanına oturttuğu çocuğu göstererek :

— Bugün sizi, bu küçük misafirimiz yargılıyacak, dedi. Çocuk, gece oynadıkları oyunu tekrarlamağa başladı. Zeytinciler zeytinleri inceleyip de taze olduklarını bildirince tüccar artık yalanının ortaya çıktığını anladı. Hemen çocuğa yalvarmağa başladı. Kendisini bağışlarsa Ali Hocaya iki misli altın ödeyeceğini söyledi.

Çocuk Halifeye dönerek :

— Bu artık akşamki oyun değil, kararı siz verin, dedi.

Halife hemen adamlarına işaret etti :

— Götürün bu hırsızı cezasını çeksin.

Çomarın ayçiçeği

KOCAMAN bir fidanlık vardı Burada akla gelebilecek her türlü bitki yetiştirilirdi Bunların kimisinin fideleri. kimisinin çiçekleri satılırdı Tohumlarından da faydalanılırdı Olgunlaşınca bahçıvanlar onları toplar, ufak paketlere koyarak satışa çıkarırlardı Bağ bahçe meraklıları bunları kapışırlardı âdeta

O yıl fidanlığa çok iyi cins ayçiçeği tohumu ekmişlerdi Topraktan ufacık filizler çıkmağa başlayınca bahçıvanlar onları bol bol suladılar, diplerini çapalayıp zararlı otlardan kurtardılar Az zamanda ayçiçekleri serpilip gelişti.

Çok geçmeden arılar bal yapmak için bunlara konmaya başladılar Bu ziyaretleri ortadaki çiçekçikler dökülünceye kadar sürdü Artık upuzun gövdelerin ucundaki o tekerlek çiçekler ağırlaşmış, başları aşağı doğru eğilmişti İyi bakım, bol güneş tohumları çarçabuk olgunlaştırdı Bahçıvanlar da bunları toplayıp üstlerinde ayçiçeği resmi bulunan ufak kese kâğıtlarına doldurdular. Sonra bunları tohum satan dükkânlara dağıttılar

Hikâyemize paketler içinde, toprağa ekilecekleri günü dört gözle bekliyen tohumlarla başlıyoruz.

Bir gün iki kardeş babalarıyla birlikte bahçelerine dikilecek bir şeyler almağa gittiler. Babaları tohumcu dükkânının raflarındaki ufak paketleri göstererek, benim sizlere az önce söylediğim şeyleri aşağı yukarı aynen tekrarladı. Sonra çocuklarına dönüp :

«Ne isterseniz alın, ama iyi bakmak şart,» dedi.

Çocuklar, bu kadar çok şey arasından hangisini seçeceklerini şaşırdılar Nihayet birisi :

«Ben şu kocaman ayçiçeklerinden isterim,» deyince, kardeşi de onların gerçekten çok güzel olduklarını farketti O da aynı tohumdan almağa karar verdi

Eve gider gitmez çocuklar her şeyi bir yana bırakıp bahçelerine koştular.

Küçük kardeşin adı Oğuz, büyüğünkü de Yavuz'du.

Yavuzun bahçesi çok düzenliydi Yere bir sopa çaktı. üstüne de tohum paketini astı. Kollarını sıvayıp işe koyuldu.

Oğuz'un bahçesiyse kardeşininkinin tersine darmadağınıktı Tam ortasına da köpeği Çomar, getirip kemiklerini gömüyordu

Yavuz bir çapa buldu. «Ayçiçeklerinin boyu çok uzun olacağına göre. onları şöyle arkaya dikmeliyim,» deyip toprağı kabartmağa başladı

Oğuz, bahçesine bakıp dertli dertli söylendi :

«Ortada lâle var, şuraya da Çomar kemiklerini gömer Arkaya desen, şebboylar hiç yer bırakmamışlar. Kala kala en ön kısım kalıyor Tohumlarımı oraya ekeceğim »

Çapasını eline aldı Anneleri çocukları ikindi kahvaltısına çağırdığında Oğuz daha bir karış yer bile kazmamıştı Yavuz, daha hava kararmadan her işini bitirmişti Açtığı çukura paketteki tohumları aralıklı aralıklı yerleştirip üstlerini toprakla örttü

Ertesi gün hava yağmurluydu Çocuklar kapı dışarı çıkamadılar

Aradan epeyce zaman geçti. Bir gün Yavuz bahçesini dolaşıyordu, topraktan ufacık yaprakların çıktığını gördü

«Oğuz koş, bak ne göstereceğim,» diye kardeşini çağırdı Oğuz bir kendi bahçesine bir de ağabeysininkine bakarak :

«Bunlar çok küçük,» diye dudak büktü Bu sırada Çomar gözlerini dikmiş filizlere bakıyordu Halinden bir şeyler kurduğu anlaşılıyordu

«Derin dikmişim galiba,» diye devam etti Oğuz. «çok geçmez benimkiler de yeşerirler» Sonra arkadaşlarının yanına koştu

Yavuz, iyice büyüsünler diye tam bir hafta bahçesine gitmedi Artık hepsinin çıktığını. ilk yeşerenlerin de hiç olmazsa birer karış ol-

duklarını umuyordu. Kalbi çarpa çarpa bahçesine koştu Gördükleri karşısında şaşırıp kaldı Gözlerinden yaşlar boşandı Yeşeren fideler sökülmüş, toprak karmakarışık edilmişti Ekili yerin ortasına kocaman bir delik açılmıştı İçinden bir de kemik başı görünüyordu Bu işi kimin yaptığı meydandaydı.

Çocukçağız yumruklarını sıkıp güneşe uzanmış keyifle yalanan köpeği azarlamağa başladı : «Ah Çomar, hain köpek, ayçiçeklerimi mahvettin.»

Oğuz meseleyi anlamıştı «Çomar sana kötülük yapar mı hiç,» diye kardeşini yatıştırmağa çalıştı. «Karanlıkta bahçelerimizi şaşırdı herhalde Kemiğini yanlışlıkla senin bahçene getirmiş olacak Üzülme, gel bir çaresine bakalım »

Çapasını eline aldı Beraberce kemiği çıkardılar, açılan boşluğu toprakla doldurdular Sökülen ayçiçeklerini yeniden diktiler Bir ara Oğuz mendilini aramağa başladı Bir türlü bulamıyordu Ceplerinde ne var ne yok dışarı çıkardı Bir mantar parçası, cep çakısı, ufacık bir kalem, boş bir kibrit kutusu, ayakkabı bağı parçası, bir tomar sicim, nihayet mendili de eline geçti. Birdenbire çekince «küt» diye yere bir şey düştü.

Yavuz eğilip aldı Üstüne bakınca :

«A, senin tohumlar cebindeymiş. Paket açılmamış bile. Hiç ekmemişsin Bir de boşuna bekleyip duruyordun,» dedi

Oğuz bu işe çok sevindi. «Bak şimdi bu çok iyi oldu. Tam zamanında yetiştiler Bunları al Çomarı affet,» diye kardeşinin gönlünü almağa çalıştı Öteki paketi verip dedi ki :

«Yoo, öyle şey olmaz. Sen hiç ekmedin Hangimizinkinin daha uzun olduğunu nasıl anlarız sonra.»

Onlar böyle konuşurlarken babaları da bahçelerini görmeğe geldi. Çocuklar dertlerini anlatıp yardımını istediler.

İkisini de dinledikten sonra Oğuz'a :

«Köpeğinin yaptığına karşılık tohumlarının yarısını ağabeyine ver.»

Sonra öbürüne döndü :

(Devamı sh. 49 da)

ÇOBAN OLAN KURT

Kurdun biri avlayamaz olmuş
Civardaki koyunları,
Tilkinin aklını kullanmak istemiş,
Tutmuş bir tuzak düzenlemiş.
Çobanlar gibi giyinmiş, kepeneği atmış sırtına,
Dalın birini de benzetivermiş bastona,
Kavalı da unutmamış.
Herkes de bu hileye kanacak sanmış.
Handiyse şapkasının üstüne kâğıt asacak:
«Sürünün yeni çobanı benim» diye yazacak.
Böylece herşey bitti sanmış,
Önayaklariyle bastonu yakalamış,
Sürünün yanına sokuluvermiş yavaştan.
Asıl çoban bu sırada çayıra uzanmış,
Uyuyakalmış sıcaktan;
Köpeği de uyuyormuş çobanın, kavalı da;
Koyunların da gözleri kapalıymış uykudan.
Bizimki şöyle bir etrafına bakınmış;
Tuzağına düşürmek için güzelim koyunları,
Seslenip yanına çağırmak istemiş onları.
İşte o zaman işler altüst olmuş,
Kurdun hilesi temelinden bozulmuş:
Koyunlar tanımazlar mı güzel sesli çobanı?
Korkunç sesli kurt desen titretmiş koca ormanı.
Bu sesle uyanmış uykudan,
Koyunlar, köpek ve genç çoban.
Zavallı kurt, bir soluna bakmış bir de sağına,
Kepeneğin içine sıkışıp kalmış korkudan,
Ne kendini koruyabilmiş, ne de kaçabilmiş ormana.
Elbet yakalanır düzenbaz, hilesi de çıkar meydana.
Dünyaya kurt gelen yine kurt gitmeli,
Oturup bir köşeye haddini bilmeli.

LA FONTAİNE
Çeviren: Emre Taşöz

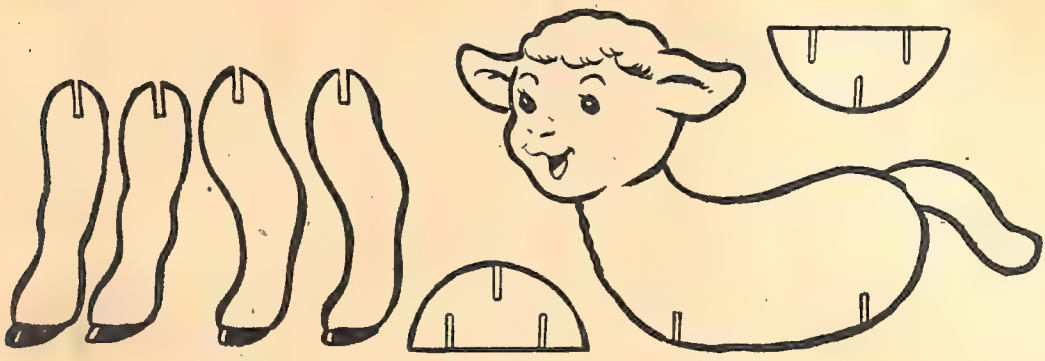

Kuzu yapalım

Gelin sizinle ayakta durabilen bir kuzu yapalım. Ressam Amca kuzunun vücudunu kısımlara ayırıp her birini ayrı ayrı çizdi.

Siz de bunların kopyasını çekin. Ağzını burnunu renkli kalemle belirtin, sonra da kalınca bir karton üstüne yapıştırın. Ama sakın noktalı yerleri kesip çıkarmayı unutmayın. Sonra kuzunuz ayaklarının üstüne basamaz.

Ayakları yarım dairelere, bunları da gövdeye yerleştirin. Artık kuzularla oynıyabilirsiniz.

KOL DÜĞMESİ

Kol düğmem yok diye üzülmeyin. Satın alacağınızdan kat kat güzellerini kendiniz kolayca yapabilirsiniz.

Resimde gördüğünüz gibi dört tane vidalı düğme alın. Düğmelerin ikisi başka renk de olabilir. Bunları kâğıt tutturmağa yarıyan iki tel raptiyeye geçirin. Bütün zahmetiniz işte bu kadar.

Renk renk düğmelerle çeşit çeşit kol düğmeleri yapabilirsiniz.

MERAKLI BİR RAKAM OYUNU

Arkadaşınız aklından bir sayı tutsun İki katını alsın 4 eklesin, 5 le çarpsın, 12 eklesin, 10 la çarptıktan sonra sonucu size söylesin Bundan 320 çıkarıp sondaki 2 sıfırı atarsanız arkadaşınızın tuttuğu sayıyı bulursunuz

Meselâ arkadaşınız aklından 10 tutmuş olsun.

$10 \times 2 = 20$
$20 + 4 = 24$
$24 \times 5 = 120$
$120 + 12 = 132$
$132 \times 10 = 1320$

Size 1320 diyecektir 1320 - 320 = 1000 iki sıfırı atınca 10 kalır.

BİR RAKAM OYUNU DAHA

Her hangi bir sayı alın. Buna 7 ekleyin. İki katını alın. Çıkana 16 ekleyin, yine iki katını alın. Sonucu 4 e bölüp 15 çıkarırsanız ilk sayıyı bulursunuz.

NEDEN NE ÇIKAR?

Aşağıda altı ham madde ile bunlardan çıkarılan maddelerin adları karışık olarak yazılıdır Bunları ayırabilir misiniz?

1. Kakao	Şarap
2. Selüloz	Çuval
3. Taş kömürü	Kâğıt
4. Üzüm	Çikolata
5. Petrol	Kok
6. Kenevir	Benzin

Çözümü : Kakao - çikolata; selüloz - kâğıt; taş kömürü - kok; üzüm - şarap; petrol - benzin; kenevir - çuval.

SİHİRLİ AYNALAR

İşte size elinizden bırakamıyacağınız bir oyuncak. Haydi gelin beraberce yapalım.

Büyükçe bir mukavva kutu alın. Şeker kutusu, ayakkabı kutusu veya üstü kapaklı herhangi bir kutu da bu işi görür. İki tane de ufak ayna lâzım. Bunlardan birinin tam ortasının aynasını kazıyarak ufak bir delik açın. Şimdi bunları kutunun iki kenarına karşılıklı olarak yerleştirin. Sonra iyice yapıştırın ki, yerlerinden oynamasınlar. Kazıdığınız aynanın bulunduğu tarafa ufak bir delik açın.

Oyuncakçı dükkânından bir kurşun asker alın. Bunu da altından, Şekil 2 deki gibi kutunun aynasız kenarlarından birinin ortasına yapıştırın.

Şimdi Şekil 3'e bakalım. Kutunun kapağını noktalarla işaretlenmiş yerden kesin. Bu içeriye ışığın girmesine yarar.

Kutuyu kapatın, noktalı yerleri keserek açtığınız kapağı hafifçe kaldırın. Sonra da resimdeki çocuk gibi gözünüzü ufak deliğe dayayın. Gördüğünüz manzara hem sizi çok şaşırtacak, hem de çok hoşunuza gidecek. Çünkü koyduğunuz bir asker yerine aynada tek sıra olmuş bir tabur karşınıza çıkacak.

Tabiî burada askerden başka şeyler de kullanabilirsiniz. Meselâ kartondan kestiğiniz insan, hayvan, çiçek resimleri. Yalnız bunları alt taraflarından kutuya yapıştırmayı unutmayın.

Resim olarak ne seçerseniz seçin bu sihirli oyun devam edecektir.

Belki de bunun sebebini merak ettiniz. Bir fizik kuralına dayanır: Paralel aynalar sonsuz görüntü verirler.

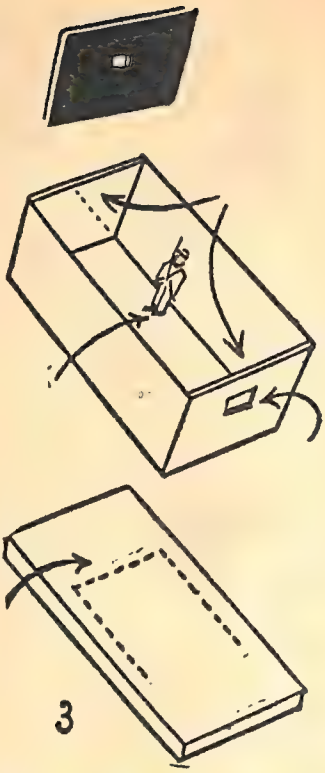

Diğer bir ayna oyunu

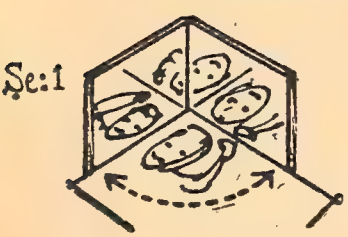

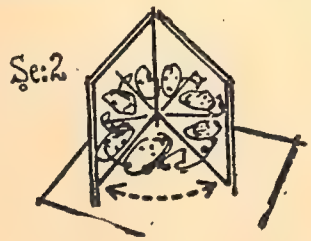

Yine iki tane küçük ayna alın. Bunları şekil 1 deki gibi birbirine dik olarak resimli bir kitabın üstüne koyun. Aynalara bakın bakalım ne görüyorsunuz? Kitaptaki resim hem çoğalmış hem de dört köşe olmuş değil mi?

Aynaların durumunu değiştirirseniz görüntü her seferinde başka başka biçimler alır. Meselâ aynaları 60 derecelik bir açı yapacak şekilde yerleştirelim. Bu defa altı köşeli şekiller belirir. Her defasında görüntü sayısı da değişir.

Düşünün bakalım, bu size neyi hatırlattı. Evet, döndürünce çeşit çeşit şekiller gösteren kaleydoskop adlı oyuncağınıza benziyor değil mi?

RAKAMLARLA EĞLENCE

37 sayısı 3, 6, 9, 12 ... 27 gibi 3 ün katlarıyla çarpılırsa, oldukça ilgi çekici çarpımlar ortaya çıkar. İşte bakın:

37	37	37	37
3	6	9	12
111	222	333	444
37	37	37	37
15	18	21	24
555	666	777	888
37			
27			
999			

Bundan başka her işlemin sonunda elde edilen sayı, çarpımın içindeki rakamlar toplanacak olursa o işlemin çarpanını verir. Meselâ birinci işlemde 1 + 1 + 1 = 3 çarpanı bulunur. İkinci işlemde 2 + 2 + 2 = 6 çarpanı çıkar. Diğerlerini siz de kolayca bulabilirsiniz.

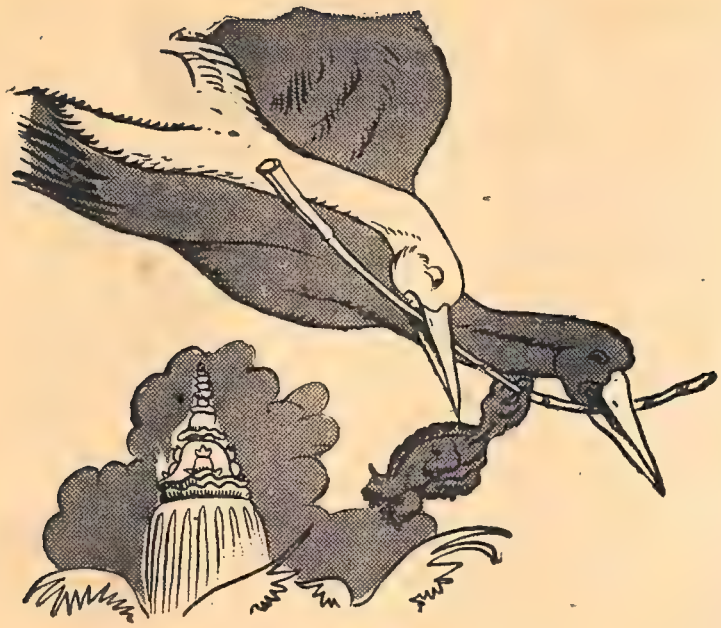

Geveze Kaplumbağa

ÇAMURLU bir su birikintısında yeşil bir su kaplumbağası yaşardı Bu suda yüzmeğe bayılırdı Ama en çok sevdiği şey konuşmaktı Zaten çenesi de hiç durmazdı. Gölün kenarında oynamağa gelen çocuklarla konuşurdu, sudan ara sıra başlarını uzatan gümüş gibi pırıl pırıl balıklarla konuşurdu. kendisine doğru düzgün cevap bile veremiyen kurbağalarla konuşurdu.

Bir gün gölün üstünden iki leylek süzülüp geçiyordu Biraz dinlenmek için yere indiler Küçük kaplumbağa onları görür görmez seslendi :

«Nereye böyle dostlarım?»

Leyleklerden biri :

«Güneydeki evimize gidiyoruz,» diye cevap verdi

Yeşil kaplumbağa :

«Şu güneydeki ülkenizi biraz anlatsanıza Hep merak eder dururum,» diye sorunca, öbür leylek konuşmağa başladı :

«Güneydeki yuvamız kocaman bir gölün kıyısındadır Gölü görsen bayılırsın. Suları gök yüzü gibidir Masmavi, berrak, tertemiz »

Kendilerini dinleyen bu sevimli hayvana leyleklerin kanı kaynadı

«Sen de güneye gitmek istemez misin,» diye sordular.

Kaplumbağa :

«İstemez olur muyum? Hep güneye gitmeyi kurar dururdum Ama nasıl geleyim? Uçamam ki.»

Leyleklerden biri :

«Madem ki gelmek istiyorsun bunun da bir çaresine bakarız,» dedi «Şimdi sağlam bir sopa buluruz Biz gagalarımızla iki ucundan tutarız Ortasını da sen ağzına alırsın Böylece seni de güneye götürürüz »

Kaplumbağa buna çok sevindi :

«Mükemmel bir fikir Yaşasın iyi kalbli dostlarım,» diye sevinçten zıplamağa başladı

Leyleklerden biri :

«Bak kaplumbağa kardeş, az daha söylemeyi unutuyordum,» dedi. «Havadayken tek bir kelime bile söylemek yok »

Öteki :

«Ya,» dedi, «ağzını açar açmaz kendini yerde bulursun Bunu hiç aklından çıkarma »

Kaplumbağa başını sallıyarak :

«Tabii tabii,» dedi «Hiç unutur muyum?

Az sonra leylekler sağlam bir sopa getirdiler Bir ucunu biri, ötekini de diğeri tuttu. Kaplumbağa da ağzıyla ortasına asıldı Böylece üçü birlikte yola çıktılar.

Kaplumbağa içinden, «uçmak ne hoş şeymiş,» diye düşündü Köyün üstünden geçerken leylekler alçaldı. Yeşil kaplumbağa artık çamurlu göle oynamağa gelen arkadaşlarını görebiliyordu. Onlar da onu gördüler.

Birbirlerine :

«Yeşil kaplumbağaya bak,» dediler «Bu leyleklerle nereye gidiyor acaba?»

«Güneye dostlarım, güneye Oradaki masmavi, berrak gölü göreceğim,» diye onlara seslenmek istedi kaplumbağa Ama bereket tam zamanında konuşmaması gerektiğini hatırlayıverdi

Çocuklar hep bir ağızdan:

«Küçük kaplumbağa çok gevezedir Konuşmadan duramaz,» diye bağırdılar

Bu sözler artık hayvancağızın sabrını tüketmişti

«Göreceksiniz, bak bu koca seyahatte bir kelime bile konuşmıyacağım,» diye bağırdı

Bunları söylerken değnek ağzından çıktı Yere düşmeğe başladı Çocukların ayaklarının dibine düştü Aralarından biri :

«Zavallı geveze hayvan. Konuşmasaydın olmaz mıydı?» deyip onu yerden kaldırdı

Gerektiği zaman susmasını bilmiyenler hiçbir şey kazanamazlar. Küçük yeşil kaplumbağanın başına gelenleri sakın unutmayın.

FERRUH DOĞAN

Baştarafı sh 24 de)

gerçekleşebilir Böyle bir hareketle, karikatür sanatına da önemli görevler düşecektir.

Karikatürün çocuk eğitiminde ne kadar önemli olduğu örneklerinden belli... Walt Disney, başlıca örnek...

— Karikatürle çocuk eğitimi alanında ne yapmayı istersiniz?

— Sinemanın çocuk eğitiminde çok büyük rolü olduğuna inanıyorum. Bunun için de karikatürü sinema ile birleştirerek çocuklara vermeyi düşünürüm. Türkiye'de bu alanın bir an önce açılmasını dileyelim.

— Çalışma hayatınızdaki özellikler?...

— Geceleri çalışmayı severim Her karikatürümde daha ileri, daha güzel bir şeyler yapmak istediğim için uzun saatler titizlikle çalışırım

MÜZİK ÂLETLERİ

(Baştarafı sh. 42 de)

ler titreşir ve bu titreşimler alt derive geçer.

Trampet bir zamanlar Avrupa'da savaşlarda çalınırdı. Bugün de geçit resimlerinde, törenlerde izciler tarafından çalınmaktadır Yürüyüş için tempo tuttuğunu hepiniz bilirsiniz.

ÇOMAR'IN AYÇİÇEĞİ

(Baştarafı sh 44 de)

«Sen de kardeşine yardım et Onun elinden pek böyle şeyler gelmiyor. Şimdi gelin beraberce şu bahçelerinizin etrafına tel çekelim de Çomar yine bir yaramazlık yapmasın,» dedi O gün her işi yoluna koydular.

Çok geçmeden yeni ekilen tohumlar çıktı. Çomar'ın söktüklerinin de çoğu tuttu. Biraz geç çiçek açtılar ama doğrusu bahçıvanlar görse kıskanırlardı

Işın garibi, ayçiçeklerinin en büyüğü Oğuz'un bahçesindeydi Çomar'ın her zaman kemiğini sakladığı yerden çıkmıştı. Çocuklar buna «Çomarın ayçiçeği» adını taktılar.

«KİM BİLİYOR?» un CEVAPLARI

1. Çok sevilen bu yemişe Şam fıstığı demek yanlıştır Antep fıstığı demek gerektir. Çünkü Gaziantep dolaylarında yetişen bir ağacın meyvasıdır.
2. Rehine konulmuş mal.
3. İnsanlar kâğıt yapımını eşekarısından öğrenmişlerdir diyebiliriz. Bu hayvan yuvasını özel bir şekilde meydana getirdiği çok kalın kâğıttan yapar. Kuvvetli çeneleriyle ağaç liflerini koparır, sonra tükürüğüyle bunları yumuşatıp hamur haline getirir. Kolayca şekil verilebilen bu maddeyle hem yuvasını, hem de içindeki petekleri yapar. İnsanlar, bu ufacık yaratığın çalışmalarını gözliyerek uygarlığın temel taşlarından biri olan kâğıdın yapımını öğrenmişlerdir
4. Ünlü bir Yunan şairidir. M. S. IX. yüzyılda yaşadığı sanılmaktadır. Ilyada ve Odise adlı destanların yazarı olduğunu ileri sürenler bulunduğu gibi bunların ayrı ayrı kimseler tarafından yazıldığını kabul edenler, hattâ Homer'in hiç yaşamadığını söyliyenler bile vardır.
5. Dünyayı çeviren gaz küre. Kalınlığı kesin olarak bilinmemektedir. Bazı bilginlere göre, 84 km. bazılarına göre de 60 km. dir.
   Atmosfer bir gaz karışımıdır. İçinde azot, oksijen, su buharı, pek az da karbon dioksit bulunur.
6. Balıkların kalbi iki gözlüdür. Bir karıncık bir de kulakçıktan meydana gelmiştir. İçinde daima kirli kan bulunur.
7. Çikolatanın ham maddesi kakaodur. Bu, bir sıcak ülke bitkisi olan kakao ağacının meyvasıdır. Elma ağacı büyüklüğünde olan kakao ağaçları dikildikten 5 veya 7 sene sonra çiçek açmağa başlarlar. Binlerce çiçekten 10 - 15 tanesi meyva olur Bunlar portakal büyüklüğündedir, içlerinde 30 - 40 çekirdek vardır. Meyvalar toplanır, çekirdekleri çıkarılıp kurutulur. Çikolata fabrikalarında bunlar temizlenip, kavrulurlar, sonra öğütülerek un haline getirilirler. Şeker ve diğer tatlı maddeler katılarak hamur yapılır. Bu da kalıplara dökülünce bildiğiniz çikolata meydana gelir.

HAYVAN DOSTLARI

Ekmel Güngördü

İnci Şenbakkal

Cevat Tutar

Gülay Badur

Emel Güngördü

Fatih Uşaklıgil

Gül Atasoğun

Lâle Şehsuvaroğlu

İdil Çizgen

Cem Ergelmiş

Semra Güven

Ayca Yiğiter

Ümit Turan

Şevket Boray

Nihal Güneralp

Nadire Akıncan

Şerife Baylan

Lizi Katalan

Engin Gürdeniz

Aynur Göksel

Rezzan Çeliktürk

Ayhan Erolgil

Oktay Çeliktürk

Nurhan Ergün

REHBER AMCA

Rehber amca, ava katılmak istiyoruz. Avcılar ne tarafa gittiler gösterir misin?
Avcılar mı dediniz?
Haydi çabuk olsana! Yetişemiyeceğiz sonra!
Şu tarafa.
Düşün önüme, sizi kestirmeden onların gideceği yere çıkarayım.
Dikkat edin!
POFFN
ÇATIR
ATLAYIN HOOPP.
DİKKAT.. DERİNDİR
GUMP!
DİKKAT DERİNDİR
Arkadaşlara söyleyin geri dönüyoruz. Tilkiyi kaçırdık. Bir yere saklandı.
Yalnız o değil!.

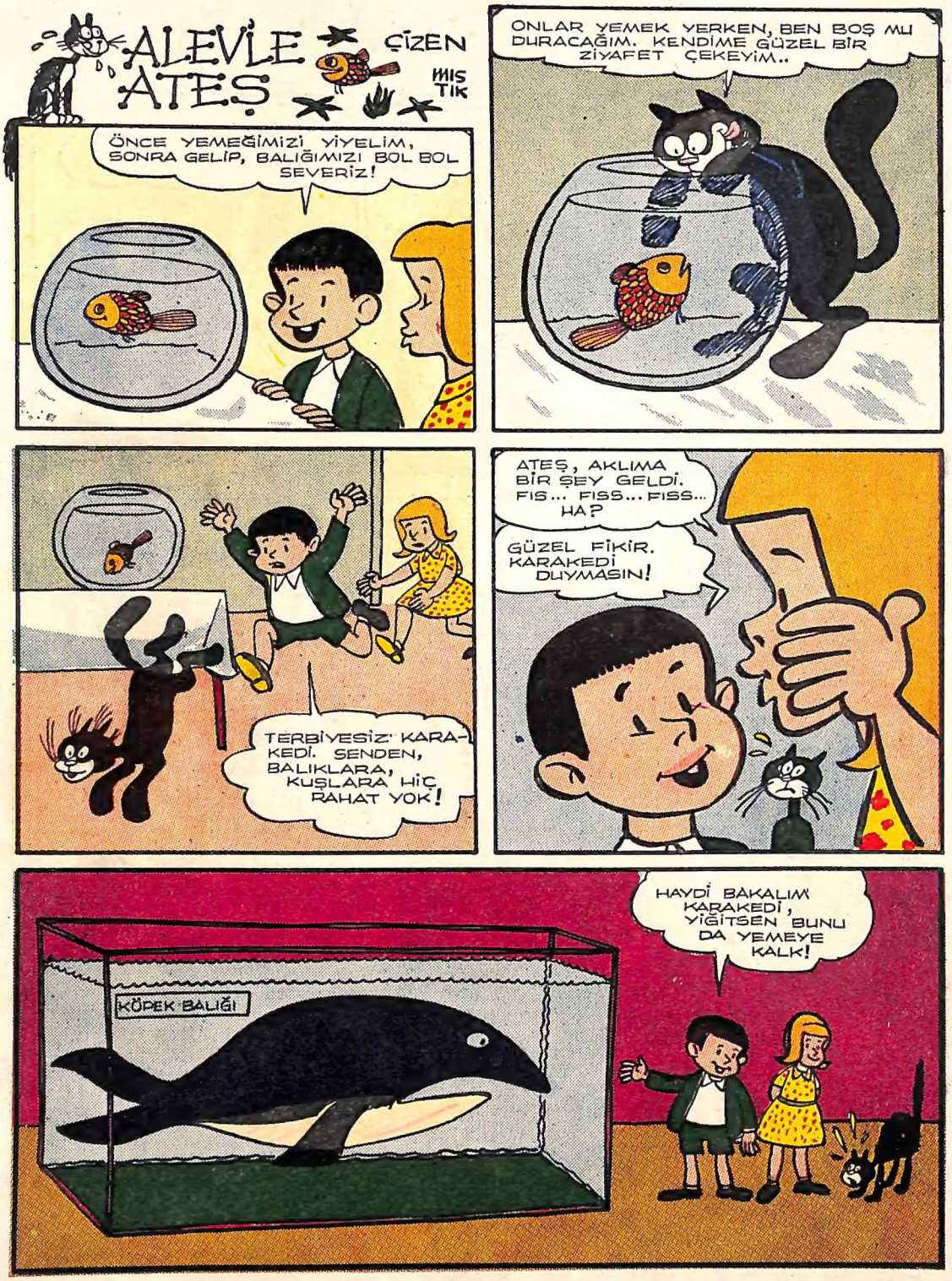

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.